2022-2026

Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Gemeente Noordenveld

GEMEENTE NOORDENVELD

WATERBUREAU SCHEPERS

DEFINITIEF

27-1-2022

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING 4

1. INLEIDING 6
1.1 Waarom riolering? 6
1.2 Riolering in Noordenveld 7
1.3 Waarom een nieuw GWRP? 7
1.4 De riolering in een breder perspectief 7
1.5 Procedure 7
1.6 Geldigheidsduur 7
1.7 Opbouw GWRP 8

2. KADER 9
2.1 Rioleringszorg 9
2.2 Gemeentelijke watertaken 9
2.3 Wet- en regelgeving 10
2.4 Beleid en plannen 10
2.5 Ontwikkelingen 12
2.6 Omgevingswet 12
2.7 Wie doet wat? 13

3. DOELEN EN KERNTHEMA'S 14
3.1 Inleiding 14
3.2 Doelen gemeentelijke watertaken 14
3.3 Kernthema's 14
3.3.1. Kwetsbaarheid en samenwerking 14
3.3.2 Klimaatadaptatie 15
3.3.3 Ketensturing 15
3.3.4 Waterkwaliteit 16
3.3.5 Duurzaamheid 17

4. WAAR STAAN WE NU? 18
4.1 Evaluatie van vigerende GRP 18
4.2 Riolering in Noordenveld 19
4.3 Overzicht hoeveelheden 20
4.4. Overzicht knelpunten 22
4.4.1. Hydraulisch en milieutechnisch functioneren 22
4.4.2 Toestand van objecten 22
4.4.3. Klachten registratie 22
4.5 Ontwikkelingen 22

5. STRATEGIE 23
5.1 Afvalwater 23
5.1.1 Optimaliseren systeem 23
5.1.2 Vervangingsplanning 23
5.2.3. Onderhoud riolering 24
5.2.4 Rioolreiniging 26
5.2.5 Rioolinspectie 26
5.2.6 Straatvegen 26
5.3 Regenwater 27
5.4 Grondwater 30
5.5 Oppervlaktewater 28
5.6 Gegevensbeheer 28
5.7 Onderzoek 28
5.8 Nieuwbouw 29
5.9 Communicatie en participatie 30
5.10 Samenwerken in de waterketen 30

6. ORGANISATIE 31
6.1 Financiële middelen 31
6.1.1 Rioolheffing 31
6.1.2 Uitgangspunten 31
6.1.2 Vergelijking andere gemeenten 33
6.1.3 Verloop rioolheffing 34
6.1.4 Kostendekking 34
6.1.5 Relatie met Bestuursakkoord Water 35
6.2 Personele middelen 29

7. TOT SLOT 30
7.1 Conclusies 30
7.2 Besluit 30

BIJLAGEN 31
1.Wet- en regelgeving 32
2.Wie doet wat? 37
3.Functionele eisen en maatstaven 39
4.Woorden- en begrippenlijst 44
5.Literatuurlijst 49
6.Rioolheffingsberekening 52
7.Besluit 55

SAMENVATTING

Voor u ligt het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan (GWRP) van de gemeente Noordenveld voor de periode 2022-2026. Dit GWRP omvat zowel de gemeentelijke watertaken als de rioleringszorg. Het beheer van water en riolering is een wettelijke taak voor de gemeente. Het raakt aan het beleid van Rijk, provincie en waterschappen. Met dit plan geven wij invulling aan de wettelijke verplichting om vast te leggen hoe wij inhoud geven aan de zorgplichten voor het afvalwater, regenwater en grondwater.

Noordenveld wil een gezonde gemeente zijn voor iedereen. Voor het water- en rioleringssysteem in Noordenveld betekent dit dat we streven om het systeem gezond, robuust en toekomstbestendig te houden. Daarbij willen we dat iedereen hiervan profiteert en hieraan bijdraagt. We willen dat de lasten zo laag mogelijk blijven en overlast van water tot een minimum is beperkt. Gebruikers kunnen met klachten en vragen eenvoudig terecht bij de gemeente, maar we doen ook een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid.

Riolering is een vanzelfsprekende voorziening, bij het bestaan hiervan wordt niet vaak stil gestaan. De riolering is niet of nauwelijks zichtbaar, maar heeft een heel belangrijke functie in onze maatschappij. Riolering wordt van oorsprong aangelegd voor de verbetering van de volksgezondheid. Naast de verwerking van het afvalwater, voert het rioolstelsel overtollige neerslag af. Riolering wordt met name een actueel gespreksonderwerp op momenten dat het niet goed functioneert, of niet voldoende goed functioneert.

In de gemeente Noordenveld wonen ruim 31.000 mensen, verdeeld over 26 kernen, waarvan Roden de grootste is met 14.620 inwoners. Door de inwoners samen met de aanwezige bedrijven wordt er jaarlijks een forse hoeveelheid afvalwater geproduceerd. Daarnaast valt er jaarlijks zo'n 800 mm neerslag. Dat is 800 liter per vierkante meter! Met 316 km riolering in onze gemeente wordt het afvalwater en regenwater zo goed mogelijk afgevoerd naar de rioolwaterzuivering of naar sloten en vijvers. De doelstelling is om schoon water zoveel mogelijk schoon te houden en indien mogelijk af te voeren naar het watersysteem en het vuile afvalwater naar de rioolwaterzuivering af te voeren.
Dit GWRP is na vaststelling geldig voor de duur van vijf jaar van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

De zorg voor riolering staat niet op zichzelf, maar past binnen een breed perspectief van de openbare ruimte. Dit betekent dat we te maken hebben met wet- en regelgeving, maar ook met vastgesteld beleid op andere terreinen, die het beheer van het water- en rioolsysteem raken.

Bij de invulling van onze zorgplichten stellen wij ons de volgende doelen:

1. Doelmatige en duurzame inzameling van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater;
2. Doelmatige en duurzame inzameling en verwerking van het hemelwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding;
3. Transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt;
4. Ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater worden voorkomen;
5. Overlast (in brede zin van het woord) voor de omgeving door de inzameling en transport wordt zoveel mogelijk voorkomen;
6. Zorgen dat het grondwater de bestemming van een gebied, voor zover mogelijk, niet structureel belemmert.
7. Zorgen dat de riolering efficiënt beheerd kan worden.

Dit GRP 2022 – 2026 staat op de grondslag van voorafgaande plannen. Riolering is infrastructuur met een lange levensduur. Veranderingen gaan daardoor langzaam. De financiële effecten van keuzes werken nog tientallen jaren later door in het tarief van de rioolheffing doordat met langjarige afschrijvingstermijnen wordt gewerkt. Zo wordt de hoogte van de rioolheffing op dit moment nog mede bepaald door de aanleg van bijvoorbeeld drukriolering en bergbezinkbassins van rond de eeuwwisseling. Op dit moment is de klimaatverandering actueel. De vaker voorkomende extreme buien leiden tot een nieuwe opgave voor de riolering en het stedelijke waterbeheer.

De afgelopen planperiode is vooral gewerkt aan het toetsen van de praktijk aan de theorie. Investeringen worden alleen gedaan als ook uit meetgegevens uit de praktijk blijkt dat het bijdraagt aan een verbetering van het water- en rioolsysteem en knelpunten oplost.

De ambities in dit GWRP richten zich met name op het vergroten van inzicht, duurzaam + doelmatig beheer/investeren en bouwen aan een klimaatbestendig en robuust water- en rioleringssysteem.
Het aantal heffingseenheden bedraagt 16.361, die worden aangeslagen voor met gedifferentieerd tarief gebaseerd op WOZ-waarde. Ten tijde van het opstellen van dit plan wordt overwogen over te stappen naar een andere heffingsmethodiek. Om de voortgang van dit plan niet in gevaar te brengen, zijn de berekeningen gebaseerd op de methodiek van 2021.

In 2021 is het tarief eenmalig verlaagd ten laste van de voorziening. Het voorstel is om ook in 2022 een deel ten laste te brengen van de voorziening.
Het tarief is 100% kostendekkend en moet de planperiode 2% stijgen door toenemende kapitaallasten (exclusief inflatie-correctie). Jaarlijks wordt een onttrekking gedaan uit de voorziening. De stand van de voorziening is eind 2026 begroot op ruim €500.000. Dat is de stand van de voorziening die wenselijk is te behouden om tegenslagen op te kunnen vangen.

1. INLEIDING

Voor u ligt het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan (GWRP) van de gemeente Noordenveld voor de periode 2022-2026. Dit GWRP omvat zowel de gemeentelijke watertaken als de rioleringszorg. Het beheer van water en riolering is een wettelijke taak voor de gemeente. Het raakt aan het beleid van Rijk, provincie en waterschappen. Met dit plan geven wij invulling aan de wettelijke verplichting om vast te leggen hoe wij inhoud geven aan de zorgplichten voor het afvalwater, regenwater en grondwater. Het GRP is een beleidsplan met veel technische termen. In bijlage 4 is daarom een verklarende woordenlijst toegevoegd en zijn websites aangegeven waar meer informatie beschikbaar is.

1.1 Waarom riolering?

Riolering is een vanzelfsprekende voorziening, bij het bestaan hiervan wordt niet vaak stil gestaan. De riolering is niet of nauwelijks zichtbaar, maar heeft een heel belangrijke functie in onze maatschappij. Riolering wordt van oorsprong aangelegd voor de verbetering van de volksgezondheid. Naast de verwerking van het afvalwater, voert het rioolstelsel overtollige neerslag af. Riolering wordt met name een actueel gespreksonderwerp op momenten dat het niet goed functioneert, of niet voldoende goed functioneert. De riolering bestaat uit een afvalwater-, een regenwater- en een grondwaterstelsel en maakt onderdeel uit van de waterketen (zie onderstaand schema). Het is van groot belang dat het water- en rioolsysteem goed wordt beheerd en dat het optimaal functioneert.

Visie

Noordenveld wil een gezonde gemeente zijn voor iedereen. Voor het water- en rioleringssysteem in Noordenveld betekent dit dat we streven om het systeem gezond, robuust en toekomstbestendig te houden. Daarbij willen we dat iedereen hiervan profiteert en hieraan bijdraagt. We willen dat de lasten zo laag mogelijk blijven en overlast van water tot een minimum is beperkt. Gebruikers kunnen met klachten en vragen eenvoudig terecht bij de gemeente, maar we doen ook een beroep op hun eigen verantwoordelijkheid.

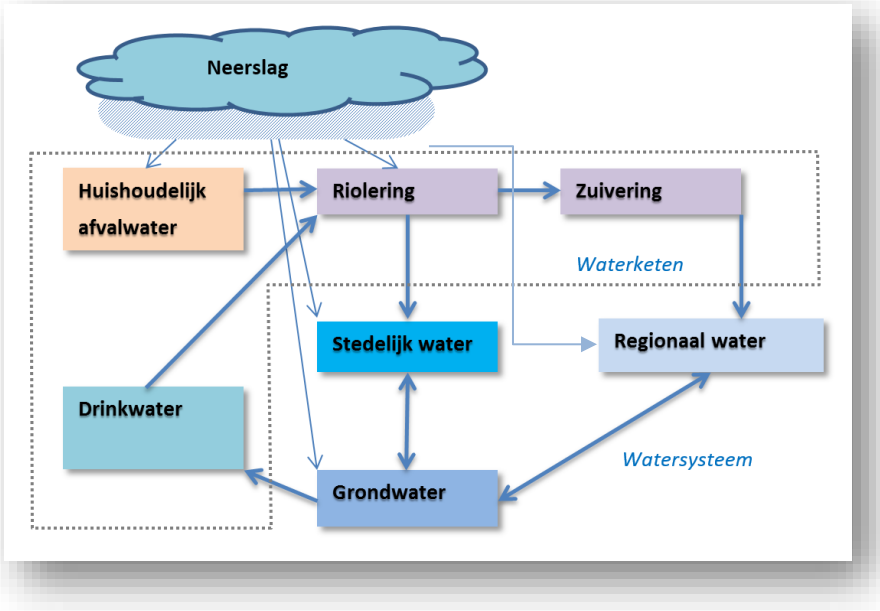

1.2 Riolering in Noordenveld

In de gemeente Noordenveld wonen ruim 31.000 mensen, verdeeld over 26 kernen, waarvan Roden de grootste is met 14.620 inwoners. Door de inwoners samen met de aanwezige bedrijven wordt er jaarlijks een forse hoeveelheid afvalwater geproduceerd. Daarnaast valt er jaarlijks zo'n 800 mm neerslag. Dat is 800 liter per vierkante meter! Met 316 km riolering in onze gemeente wordt het afvalwater en regenwater zo goed mogelijk afgevoerd naar de rioolwaterzuivering of naar sloten en vijvers. De doelstelling is om schoon water zoveel mogelijk schoon te houden en indien mogelijk af te voeren naar het watersysteem en het vuile afvalwater naar de rioolwaterzuivering af te voeren.

1.3 Waarom een nieuw GWRP?

Met dit plan geven wij invulling aan onze zorgplichten zoals omschreven in de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken en bieden we daarvoor het financiële kader. De gemeente is wettelijk verplicht een Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan (GWRP) op te stellen (Wm art.4.22). Deze planverplichting vervalt bij de invoering van de omgevingswet. Het is wel van belang dat we als gemeente aangeven hoe we invulling geven aan de wettelijke zorgplichten en een goede onderbouwing hebben van de rioolheffing. Ook na de invoering van de omgevingswet zal een beleidsplan zoals dit GWRP noodzakelijk blijven. Deze zal geïntegreerd moeten worden met de omgevingsvisie en het omgevingsprogramma van de gemeente.

Het GWRP 2022-2026 gaat over het volledige grondgebied van de gemeente Noordenveld en betreft de volgende onderdelen van het water- en rioolsysteem:
1. Zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater.
2. Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend regenwater.
3. Zorgplicht voor het nemen van grondwatermaatregelen.
4. Oppervlaktewater, voor zover het in beheer is bij de gemeente.

1.4 De riolering in een breder perspectief

De riolering van Noordenveld staat niet op zichzelf. Het is onderdeel van de waterketen en maakt deel uit van het watersysteem. Alle onderdelen zijn met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar. Samen met de andere waterketenpartners zoeken we continu naar een zo optimaal mogelijk functionerende afvalwaterketen tegen zo laag mogelijke kosten. Dat doen we zowel op het gebied van investeringen als beheeractiviteiten.

Behalve van de waterketen is de riolering ook een onderdeel van de gemeentelijke openbare ruimte. De voornaamste besparingen liggen echter in de afstemming tussen werkzaamheden aan onze stedelijke riolering en aan de (inrichting van de) openbare ruimte, het 'werk met werk' maken.

1.5 Procedure

Het concept-GWRP is voor commentaar voorgelegd aan de provincie Drenthe en het waterschap Noorderzijlvest.
Het GWRP is op 27 oktober 2021 vastgesteld door de gemeenteraad van Noordenveld. Na vaststelling is een exemplaar van het definitieve GWRP naar de genoemde instanties verzonden. Daarnaast is de vaststelling van het GWRP bekend gemaakt op de internetsite en in een plaatselijk nieuwsblad zodat de inwoners van de gemeente Noordenveld kennis hebben kunnen nemen van het vastgestelde beleid.

In het kader van de samenwerking in de waterketen in Groningen en Noord-Drenthe werkt de gemeente Noordenveld samen met waterschap Noorderzijlvest, de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo in cluster Kop van Drenthe. In clusterverband worden ook gezamenlijke projecten uitgevoerd. De financiële dekking van deze projecten is voor wat betreft het deel van de gemeente Noordenveld opgenomen in dit plan.

1.6 Geldigheidsduur

Dit GWRP is na vaststelling geldig voor de duur van vijf jaar van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026.

Informatie

Meer informatie is te vinden op een publiekswebsite van Stichting Rioned www.riool.info, daarnaast is voor raadsleden veel informatie beschikbaar op www.rioolenraad.nl.

1.7 Opbouw GWRP

In onderstaand schema staat weergegeven hoe dit plan is opgezet en welke onderwerpen waar zijn beschreven.

2. KADER

In dit hoofdstuk leest u de kaders waar binnen dit GWRP valt. Het betreft wet- en regelgeving, maar ook vastgestelde plannen die dit plan raken.

2.1 Rioleringszorg

De zorg voor riolering staat niet op zichzelf, maar past binnen een breed perspectief van de openbare ruimte. Dit betekent dat we te maken hebben met wet- en regelgeving, maar ook met vastgesteld beleid op andere terreinen, die het beheer van het water- en rioolsysteem raken.

2.2 Gemeentelijke watertaken

Op het gebied van water hebben wij de taak om de volgende maatschappelijke belangen te waarborgen:

1. Het beschermen van de volksgezondheid
De aanleg en het beheer van riolering zorgt ervoor dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd.

2. Het op peil houden van de kwaliteit van de leefomgeving
De riolering voorkomt (samen met andere regenwatervoorzieningen) overlast door neerslag in de bebouwde omgeving. De riolering zamelt naast het afvalwater van huishoudens en bedrijven ook het overtollige regenwater in van daken, pleinen, wegen e.d. en voert dit af.

3. Het beschermen van de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater
De gemeente draagt zorg voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het woon- en leefmilieu. De invulling van bovengenoemde maatschappelijke belangen reikt verder dan de gemeentelijke inspanningen en omvat ook taken van andere overheden.

In artikel 10.33 van de Wet milieubeheer zijn de zorgplichten van de gemeenten geregeld. In de Wet op de Gemeentelijke Watertaken is de ruimte voor gemeenten vergroot ten aanzien van de wijze waarop ze de zorgplichten invult.
Wij dragen als gemeente zorg voor:

- de inzameling en het transport van (stedelijk) afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen. (Zorgplicht stedelijk afvalwater);
- de doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater. (Zorgplicht hemelwater);
- het in openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken. (Zorgplicht grondwater).

Deze zorgplichten zijn hieronder uitgewerkt.

Zorgplicht stedelijk afvalwater
Stedelijk afvalwater is huishoudelijk afvalwater en al het andere water dat daarmee gemengd wordt. Wij hebben, volgens de Wet Milieubeheer, de zorgplicht om dit afvalwater in te zamelen en te verwerken.

Zorgplicht hemelwater
Volgens de Waterwet hebben wij de zorgplicht om hemelwater doelmatig in te zamelen en te verwerken, voor zover perceel eigenaren dit redelijkerwijs niet zelf kunnen. Dit betekent dat de perceel eigenaar het hemelwater zoveel mogelijk zelf moet verwerken, bijvoorbeeld door te infiltreren of te lozen op het oppervlaktewater. De gemeente moet bepalen in welke situaties dit redelijkerwijs kan. Als dat niet kan, treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. Wij moeten dan besluiten hoe (gemengd of gescheiden) het overtollig hemelwater ingezameld wordt. De nieuwe regelgeving geeft aan dat hemelwater in principe schoon genoeg is om zonder behandeling in het milieu te worden teruggebracht. Wij kunnen eventueel per maatwerkvoorschrift of verordening nadere eisen stellen voor hemelwater afkomstig van grote dakoppervlakken van bijvoorbeeld koper of voor de afvoerhoeveelheid van grote verharde oppervlakken.

Zorgplicht grondwater
Wij hebben de zorgplicht om maatregelen te treffen in het openbaar gemeentelijke gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de bestemming van de grond zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Deze zorgplicht is opgenomen in de Waterwet. Deze plicht heeft de gemeente voor zover die maatregelen doelmatig zijn en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort. Verder is de gemeente het aanspreekpunt voor de burger met grondwaterproblemen. De eigenaar blijft verantwoordelijk voor de staat van de woning en het perceel. Bij grondwaterproblemen wordt dus in eerste instantie verwacht dat de eigenaar waterhuishoudkundige en bouwkundige maatregelen neemt.

2.3 Wet- en regelgeving

In onderstaand overzicht is weergegeven welke wet- en regelgeving geldig is en raakvlakken heeft met dit GWRP:

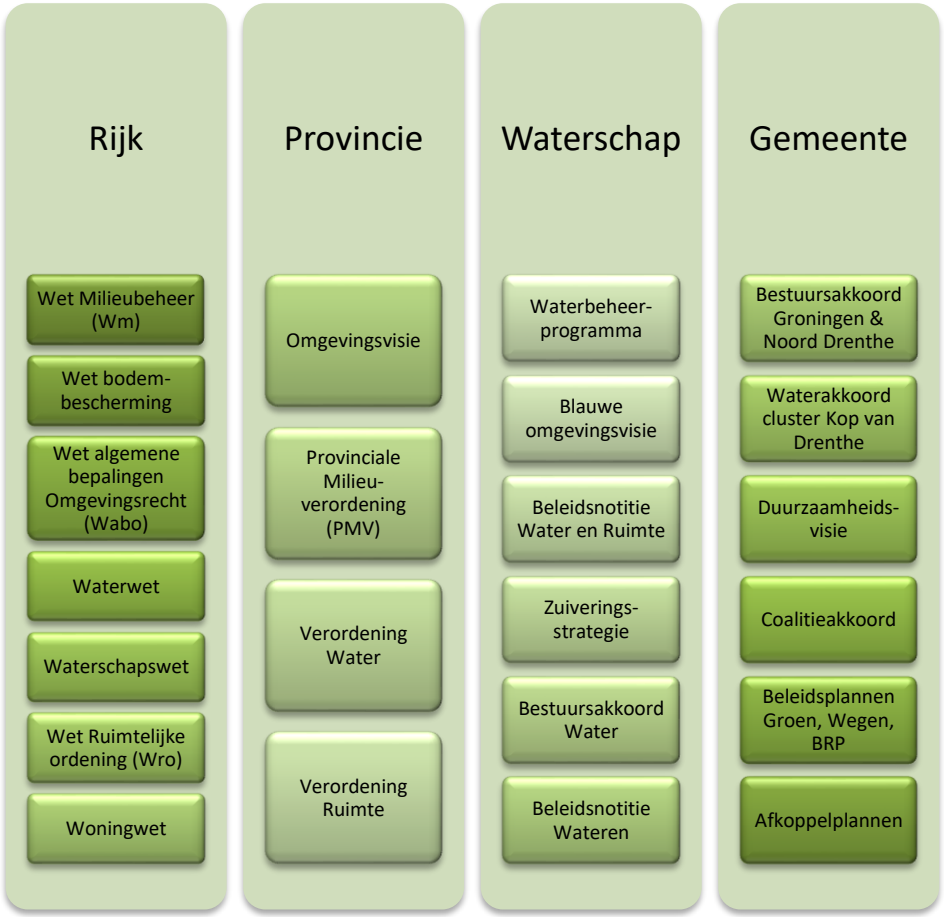

Op wetten.nl staan van alle wetten beschreven. De overige regelgeving en beleidsstukken zijn te vinden op de websites van Provincie Drenthe, Waterschap Noorderzijlvest (zoals het Waterbeheerprogramma) en onze gemeente.

2.4 Beleid en plannen

Binnen gemeente Noordenveld zijn de hieronder genoemde plannen en/of beleidsstukken vastgesteld die van belang zijn voor dit plan.

- Bomenbeleidsplan 2013-2032;
- Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan 2020-2025 ;
- Leidraad Inrichting Openbare Ruimte [LIOR]
- Omgevingsvisie Noordenveld 2030;
- Inkoopbeleid;
- Noordenveldse Kwaliteitsgids;
- Nota Duurzaamheid;
- Lokale Inclusie agenda;

Samenwerken in waterketen
Vanuit het Bestuursakkoord Water wordt in Groningen en Noord-Drenthe door gemeenten, waterschappen en waterbedrijven meer samengewerkt in de waterketen. De riolering, waterzuivering en drinkwatervoorziening stemmen we beter op elkaar af en taken voeren we gezamenlijk uit. Daarbij streven we de volgende doelen na (3K's+D):

- Kosten besparen door slimmer investeringen op elkaar af te stemmen en taken gezamenlijk uit te voeren.
- Kwetsbaarheid verminderen door de uitvoering van taken gezamenlijk beter te borgen.
- Kwaliteit verbeteren door beter gebruik te maken van elkaars kennis en ervaring.
- Duurzaamheid en innovatie in de waterketen.

In het samenwerkingsverband is de notitie "Water verbindt" opgesteld.

In 2019 is het bestuursakkoord verlengd tot en met 2024. In dit akkoord wordt doorgegaan met de bestaande samenwerking, de lopende en geplande (regionale) projecten en ligt de nadruk op kwetsbaarheid en duurzaamheid.
(Bron: http://www.waterketengroningendrenthe.nl/).

Gemeente Noordenveld participeert in het samenwerkingsverband in de gehele regio en in cluster "Kop van Drenthe" met gemeenten: Tynaarlo, Assen en Noordenveld en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest.

Waterakkoord Kop van Drenthe
Het Waterakkoord Cluster Kop van Drenthe is geactualiseerd. In dit waterakkoord leggen de deelnemers van dit cluster afspraken vast en is een maatregelenprogramma opgesteld voor de periode van 2020 tot en met 2024.
De maatregelen in dit GWRP zijn afgestemd op het waterakkoord van het cluster en de regionale samenwerking.

Grondwaterbeschermingsgebied/waterwingebied
In een waterwingebied mogen alleen activiteiten plaatsvinden voor de drinkwaterproductie, in een grondwaterbeschermingsgebied kunnen ook andere activiteiten plaatsvinden. Vanwege de kwetsbaarheid van het gebied, gelden wel speciale regels, zodat risicovolle activiteiten hier niet kunnen plaatsvinden. Het grondwaterbeschermingsgebied is een groter gebied rondom de winningen. Exacte grenzen zijn te vinden op het geoportaal van Provincie Drenthe.
Regenwater dat in dit gebied valt, zakt in de bodem en stroomt binnen enkele jaren (maximaal 25 jaar) door de bodem naar de winputten. Als er vervuiling in de grond zit, stroomt dat met het regenwater mee naar de grondwaterbronnen. Daarom willen we in een grondwaterbeschermingsgebied ook zo min mogelijk vervuiling: om ons drinkwater te beschermen.

Wij hebben in onze gemeente één grondwaterbeschermingsgebied van totaal 16 in provincie (zie onderstaand overzicht): Nietap. Activiteiten in dit gebied vragen om extra aandacht. Zo is bijvoorbeeld het infiltreren van regenwater niet toegestaan.

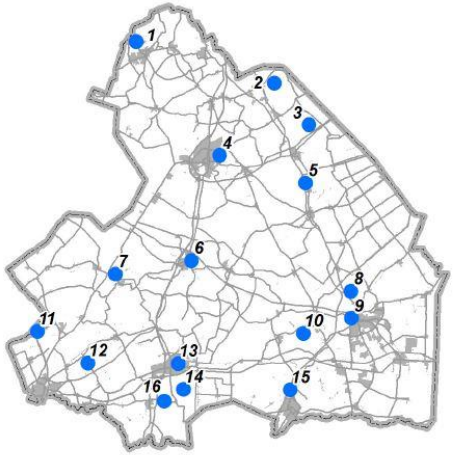

1. Nietap; 2. De Groeve; 3. Annen-Breevenen; 4. Assen; 5. Gasselte; 6. Beilen; 7. Leggeloo; 8/9. Valtherbos/Noordbargeres; 10. Kruidhaars; 11. Havelterberg; 12. Ruinerwold;13. Hoogeveen; 14. Holtien; 15. Dalen en 16. Zuidwolde

In de bijlage is een gedetailleerde kaart opgenomen van het grondwaterbeschermingsgebied Nietap in onze gemeente.

2.5 Ontwikkelingen

Klimaatadaptatie
De verandering van ons klimaat treft onze samenleving in de volle breedte. Parallel aan het opstellen van dit GWRP wordt het project Klimaatadaptatie uitgevoerd. Dit richt zich op de volgende vier onderdelen:

- Het wordt natter
- Het wordt warmer
- Het wordt droger
- Overstromingen

Vooralsnog is een inschatting gemaakt voor noodzakelijke middelen. Het uitvoeringsprogramma moet nog worden opgesteld en is afhankelijk van veel factoren.

Water-bewust-zijn
Het klimaat verandert en dat vraagt onder andere om een nieuwe kijk op water en wat acceptabel is in het kader van overlast. Er moet meer ruimte komen voor water, maar dat is niet alleen een taak van de overheid. Het is belangrijk dat onze inwoners en bedrijven die gevestigd zijn in onze gemeente ook bewust bezig zijn met dit vraagstuk.

Spelen in/met water en volksgezondheid
Er is steeds meer aandacht voor risico's voor de volksgezondheid in relatie tot water. Denk hierbij aan water-op-straat bij hoosbuien, afstromend regenwater, speel- en waterpleinen, wadi's en fonteinen. Contact met dit water kan een besmetting geven waardoor mensen ziek kunnen worden.
Het is van belang de risico's in beeld te hebben en waar nodig te meten of andere maatregelen uit te voeren om de risico's te beperken. Communicatie speelt ook hierin weer een belangrijke rol.

Cyberveiligheid
Steeds meer data wordt openbaar gedeeld en steeds meer communicatie vindt digitaal plaats. Het is van belang optimaal beschermd te zijn tegen cybercriminaliteit en goed voorbereid te zijn.

2.6 Omgevingswet

Bij inwerking treden van de Omgevingswet verandert er veel. Hier worden alleen de belangrijkste aspecten voor water en riolering benoemd: De wettelijke verplichting tot het opstellen van een gemeentelijk water- en rioleringsplan (GWRP) vervalt. De wettelijke taken ten aanzien van water en riolering veranderen vrijwel niet en ook de rioolheffing blijft. Daarmee behoudt de gemeente een bestemmingsheffing, waarbinnen zij een aantal specifieke taken dient uit te voeren. De omgevingsvisie en het omgevingsplan worden de wettelijke middelen waarmee gemeenten hun beleid vormgeven. Hierin zijn dan ook de kernelementen van het beleid ten aanzien van water en riolering terug te vinden.

Van plan naar programma
Om de ontwikkelingen te kunnen sturen en om de beheerkeuzen en toerekening aan de rioolheffing te kunnen onderbouwen, wordt het GWRP omgezet in een programma. Op hoofdlijn vervult dit programma dezelfde functie als dit GWRP. De rioolheffing zal ook na de invoering van de Omgevingswet op een voldoende detailniveau onderbouwd moeten zijn om het tarief te kunnen verantwoorden naar bewoners en bedrijven. Op deze manier kunnen bezwaren worden gepareerd met onderbouwd beleid. Het GWRP is daarnaast een uitvoeringsprogramma, waarmee de uitvoering van beheertaken en projecten democratisch wordt vastgesteld.

Ontheffing buitengebied
De provinciale ontheffing voor percelen die niet (kunnen) worden aangesloten op de riolering vervalt. In plaats daarvan kan het waterschap algemene regels ten aanzien van lozingen en waterkwaliteit opstellen en daarop gaan handhaven.

Aanwijzing milieubelastende activiteiten
Landelijk is het Besluit activiteiten leefomgeving vastgelegd welke activiteiten vergunning plichtig zijn. Gemeente en waterschap zijn in de meeste gevallen bevoegd gezag. Na inwerking treden van de Omgevingswet kunnen de gemeente en het waterschap nadere regels (maatwerkvoorschriften) opstellen voor milieubelastende activiteiten. Dit moeten zij dan regelen in het omgevingsplan en de waterschapsverordening.

2.7 Wie doet wat?

Bij de uitvoering van het waterbeleid zijn verschillende partijen betrokken. Hieronder is een overzicht gegeven (bron: www.onswater.nl):

Drinkwater
Het drinkwaterbedrijf produceert en distribueert het drinkwater.

Zwemwater
De locaties waar je veilig kunt zwemmen worden aangewezen door de provincie. Het waterschap controleert ’s zomers om de paar weken de kwaliteit hiervan.

Oppervlaktewater
De kwaliteitsnormen voor het oppervlaktewater worden vastgesteld door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De waterschappen zorgen voor voldoende en schoon oppervlaktewater. Rijkswaterstaat doet dit voor de grote wateren.

Grondwater
De provincie verleent vergunningen voor de winning van grondwater. De gemeente zorgt voor het grondwaterbeheer in het stedelijk gebied.

Peilbeheer
Het waterschap houdt het water in sloten en vaarten op het juiste peil met stuwen, sluizen, duikers en gemalen. Hiermee kan water worden afgevoerd, vastgehouden of soms ook binnengelaten.

Rioolzuivering
Het waterschap beheert de installaties waarmee het regen- en afvalwater wordt gezuiverd dat daar via het riool binnenkomt. In toenemende mate is er sprake van hergebruik van energie en grondstoffen die bij het zuiveringsproces vrijkomen.

Dorp/stad
De gemeente is verantwoordelijk voor het grondwaterbeheer in het stedelijk gebied en voor de afvoer van regen- en afvalwater via het riool. Een grondeigenaar is zelf verantwoordelijk voor het (grond)water op zijn perceel en onder de gebouwen op deze grond.

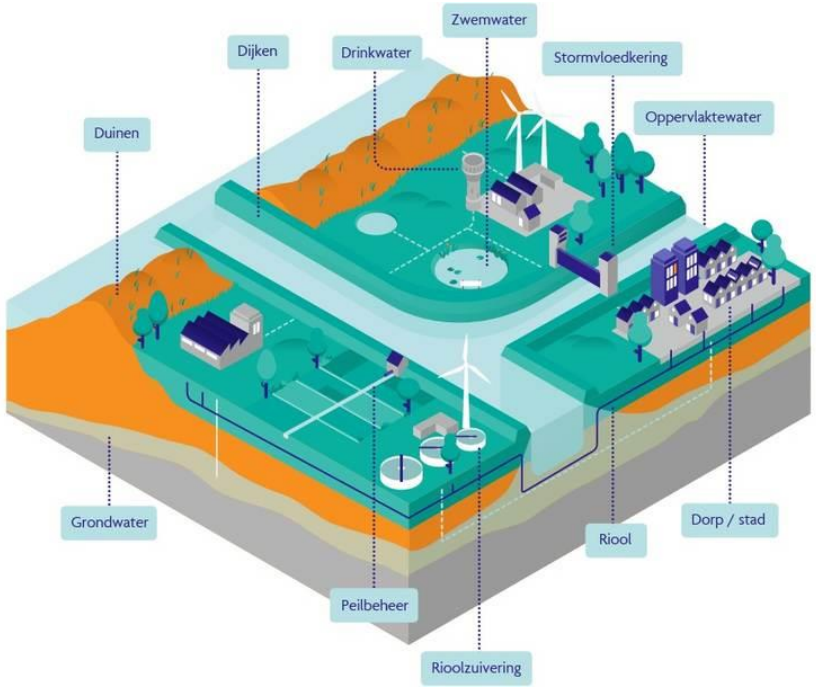

Duurzaamheid

Duurzaam beheer van ons water- en rioolsysteem wordt steeds belangrijker. Bronnen zijn niet onuitputtelijk en we moeten zuinig omgaan met alles wat we hebben. In ons beheer komt dat terug in de vorm van zo goed mogelijk inzicht verkrijgen van de werking van het systeem en technische kwaliteit, zodat we vervangingen zo lang mogelijk verantwoord kunnen uitstellen. In plaats van ondergronds het regenwater bovengronds afkoppelen is ook duurzaam, omdat het veel materiaal bespaard (PVC). Daarnaast richten we ons op energiebesparing, voornamelijk bij de gemalen en koppelen we zoveel mogelijk regenwater af van gemengde rioolstelsels, zodat het schone water niet wordt verpompt naar een rioolwaterzuivering, maar terugkomt in de natuur waar het valt. Waterbewustzijn bij onze inwoners en bedrijven is en blijft een belangrijk speerpunt ook in deze planperiode.

3. DOELEN EN KERNTHEMA'S

3.1 Inleiding

Bij het uitwerken van de doelen wordt onderscheid gemaakt in de drie zorgplichten en de voorwaarden die hieruit voortvloeien voor het vuilwatersysteem, het hemelwatersysteem en het ontwateringsysteem.

3.2 Doelen gemeentelijke watertaken

Bij de invulling van onze zorgplichten stellen wij ons de volgende doelen:

1. Doelmatige en duurzame inzameling van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater;
2. Doelmatige en duurzame inzameling en verwerking van het hemelwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding;
3. Transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt;
4. Ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater worden voorkomen;
5. Overlast (in brede zin van het woord) voor de omgeving door de inzameling en transport wordt zoveel mogelijk voorkomen;
6. Zorgen dat het grondwater de bestemming van een gebied, voor zover mogelijk, niet structureel belemmert.
7. Zorgen dat de riolering efficiënt beheerd kan worden.

Deze doelen zijn gebaseerd op de doelen zoals gesteld in de kennisbank van stichting RIONED en passen binnen de kaders van de Waterwet en de toekomstige Omgevingswet.

In bijlage 4 is een tabel opgenomen met daarin per doel de functionele eisen, maatstaven en meetmethoden voor de gemeentelijke watertaken. Deze tabel geeft een overzicht van de eisen die wij stellen aan systeem en organisatie en de manier waarop wij deze toetsen en meten. In onze afwegingen houden we rekening met de wettelijke voorkeursvolgorde voor het omgaan met afval- en hemelwater om het milieu te beschermen:

a. Het ontstaan van afvalwater wordt voorkomen of beperkt;
b. Verontreiniging van afvalwater wordt voorkomen of beperkt;
c. Afvalwaterstromen worden zoveel mogelijk gescheiden gehouden;
d. Huishoudelijk afvalwater en vergelijkbaar afvalwater wordt ingezameld en naar een RWZI getransporteerd;
e. Hemelwater wordt zoveel mogelijk hergebruikt, teruggebracht in de bodem of in het oppervlaktewater (zonodig na retentie of zuivering bij de bron).

3.3 Kernthema's

Het uitvoeren van de water- en rioleringstaken is een continu proces. In hoofdstuk vijf worden de reguliere taken beschreven die deel uitmaken van dit proces. Elke tijd brengt ook zijn eigen ontwikkelingen en thema's met zich mee die om extra aandacht en/ of nieuwe kaders vragen. Er worden op dit moment vijf kernthema's onderscheiden waar dat voor geldt, dat zijn:

1. Kwetsbaarheid en samenwerking
2. Klimaatadaptatie
3. Ketensturing
4. Waterkwaliteit
5. Duurzaamheid

Voor de vijf thema's geldt dat ze de komende jaren om een extra inspanning vragen en tot een aanpassing van de werkwijze zullen leiden. Door ze apart te benoemen en er de komende jaren extra aandacht aan te geven zullen ze over vijf jaar volledig geïntegreerd zijn in het reguliere werkproces.

3.3.1. Kwetsbaarheid en samenwerking

Het thema kwetsbaarheid speelt al langere tijd in het vakgebied water en riolering. Onder kwetsbaarheid wordt verstaan:

- Beperkte personele capaciteit
- Een breed taakveld dat door slechts enkele medewerkers wordt uitgevoerd
- Beperkte beschikbaarheid van vakmensen

Vacatures vragen daarom altijd om een kwalitatief goede invulling. Door de breedte van het taakveld is specialistische kennis moeilijk te ontwikkelen, dit gaat dan al snel ten koste van andere belangrijke taakonderdelen. Personeel dat werkt binnen het taakveld wordt betaald uit de rioolheffing. De laagste rioolheffing kan worden bereikt door een optimum te zoeken tussen benodigde capaciteit en efficiënte en doelmatige uitvoering van taken en maatregelen. Voldoende capaciteit is dus een belangrijke voorwaarde voor een betaalbare rioolheffing.

De geringe beschikbaarheid van vakmensen wordt optimaal benut door de volgende strategieën te hanteren:

- Ervoor zorgen dat de capaciteit op orde is en deze goed is afgestemd op de wijze van uitvoering van taken en regievoering.
- Interne samenwerking binnen de gemeente goed laten verlopen.
- Samenwerken met het waterschap en andere gemeenten om kennis te delen en waar mogelijk elkaars capaciteit te benutten, taken gezamenlijk uit te voeren en gezamenlijk projecten uit te voeren.
- Taken uitbesteden aan de markt of in samenwerking gezamenlijk op te pakken.

Voor deze strategieën speelt de samenwerking in de waterketen in de regio Groningen en Noord-Drenthe en in het cluster Kop van Drenthe een belangrijke rol.

3.3.2 Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert. Gemeenten en waterschap zijn al een aantal jaren bezig om zich hierop aan te passen. De landelijke aanpak via het Deltaplan Ruimtelijk Adaptatie geeft richting aan de opgaven voor gemeenten, waterschappen en andere betrokken overheden. Een van de eerste opgaven die hieruit voortkomt, betreft de klimaatstresstesten. In 2019/ 2020 zijn deze uitgevoerd door waterschap Noorderzijlvest. De stresstesten zijn aangepakt conform de Nationale Adaptatie Strategie (NAS).

De klimaatstresstesten brengen een groot aantal risico's in beeld. Welke risico's accepteren we, en waar grijpen we in? Via 'risicodialogen' zijn de gemeenten het maatschappelijke debat over dit thema gestart. De resultaten hiervan zullen, gecombineerd met de stresstesten, de basis van de gemeentelijke uitvoeringsagenda gaan vormen. Er wordt ingezet op een integrale aanpak, zowel wat betreft hitte en droogte als voor heviger neerslag.

Het klimaatbeleid vraagt om aanscherping van de beleidsuitgangspunten en werkwijze rond de risico's van hitte, droogte en wateroverlast. We willen de kans op schade en ernstige overlast bij zware buien verminderen. Dat vraagt om een integrale aanpak van ontwikkelingsplannen, waarbij we in een vroeg stadium in gaan zetten op klimaatbestendig ontwerpen.

De stresstesten uit 2020 hadden tot doel de invloed van klimaatverandering in beeld te brengen en bewustwording voor de gevolgen te vergroten. De testen omvatten analyses en modelberekeningen en monden uit in kaartbeelden, die inzicht geven in potentiële negatieve gevolgen of schade, zoals:

- Het ontstaan van hitte-eilanden met mogelijke negatieve gevolgen voor gezondheid voor bepaalde risicogroepen.
- Aantasting van recreatievoorzieningen door hitte (recreatielocaties met hittestress overdag).
- Gevolgen van bodemdaling door droogte (kwetsbare gebouwen, paalrot en infrastructuur).
- Gevolgen van droogte voor stedelijk groen, natuur en landbouw.
- Gevolgen van overstroming en van wateroverlast voor vitale infrastructuur, wegen, tunnels, voorzieningen, objecten.
- Schade aan gebouwen, auto's etc. als gevolg van wateroverlast.
- Potentieel onbegaanbare wegen als gevolg van wateroverlast.

In 2020 is een start gemaakt met de risicodialoog: het bespreken van de stresstesten in thematische bijeenkomsten met in- en externen over veiligheid, recreatie, natuur en landbouw, water en stedelijk gebied. Aan de hand van deze bijeenkomsten worden de stresstesten op basis van gezond verstand en gebiedskennis bijgesteld. Op basis van rapportage van de risicodialoog wordt in 2021 een 'klimaatagenda' opgesteld waarin de maatregelen en de klimaatstrategie worden beschreven.

De klimaatagenda heeft raakvlakken met veel disciplines. Water is een van de hoofdthema's, een deel van de maatregelen zal daarom uit de rioolheffing worden bekostigd. Daarbij is een integrale aanpak met wege n en groen essentieel. Daarom wordt ook in de beheerplannen voor deze onderdelen uitwerking gegeven aan klimaatadaptatie.

3.3.3 Ketensturing

Onder ketenoptimalisatie verstaan we de afstemming binnen de afvalwaterketen. Deze keten is het geheel van riolering en afvalwaterzuivering: van de rioolaansluiting tot met de lozing van het gezuiverde rioolwater. De afvalwaterketen is in de loop van vele decennia steeds complexer geworden, omdat steeds weer nieuwe uitbreidingen zijn toegevoegd, omdat normen en inzichten zijn veranderd en omdat het systeem twee beheerders kent: de gemeente en het waterschap. Van samenwerking op systeemniveau is lange tijd maar beperkt sprake geweest. Pas vanaf 2011 wordt serieus werk gemaakt van de ketenbenadering, in de verwachting dat hierdoor flink bespaard kan worden op kosten, energie en grondstoffen.

De afgelopen periode hebben de gemeente en het waterschap geïnvesteerd in samenwerking. Dat geldt met name voor de optimalisatie van het afvalwatersysteem (OAS).

In de regionale samenwerking in de waterketen neemt de gemeente deel in de projecten meten en monitoren, gezamenlijk gegevensbeheer en de waterketenkaart. Deze gezamenlijke projecten worden de komende jaren verder uitgebouwd. Dit is te lezen in het regionale programma: “Ons water centraal”. De regionale projecten zijn allemaal voorwaardelijk voor het uitvoeren van ketenoptimalisatie.

Het uiteindelijke doel is om de afvalwaterketen zo te organiseren dat de hoogst mogelijke (water)kwaliteit wordt bereikt tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Daarbij wordt gestreefd naar het laagst mogelijke energieverbruik en een zo groot mogelijke benutting (terugwinnen) van grondstoffen en energie uit afvalwater.

3.3.4 Waterkwaliteit

Water is onmisbaar voor de natuur, de landbouw en de leefomgeving. Schoon, helder water is een belangrijke kwaliteit in de woonomgeving. Het leidt tot woongenot en een hogere waarde van aanliggend vastgoed.

In het verleden zijn veel vijvers in het stedelijk bebouwd gebied aangelegd als verlengstuk van de riolering. Als gemengde rioolstelsels tijdens een flinke bui vol zijn gelopen met regenwater, moet dat tijdelijk ergens worden geborgen. Veelal gebeurt dat (ook nu nog) in de bergingsvijvers in stedelijk gebied. Tussen 1990 en 2000 is een omslag gemaakt naar het toepassen van gescheiden rioolstelsels. Hierin wordt het regenwater aan de bron gescheiden van het afvalwater en rechtstreeks naar oppervlaktewater afgevoerd. Nieuwe wijken zijn op deze manier aangelegd.

De gemeente is eigenaar van het meeste water in het bebouwd gebied, wat we aanduiden met de term ‘stedelijk water’. Het waterschap is eigenaar voor het hoofdwatersysteem (in landelijk, maar ook in bebouwd gebied) en het water in het landelijk gebied. Het waterschap is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit en de waterkwantiteit (te veel of te weinig). In het bebouwd gebied werken gemeente en waterschappen samen aan het realiseren van een goede waterkwaliteit.

3.3.5 Duurzaamheid

Duurzaam waterbeheer zet in op natuurlijke processen om de (ecologische) waterkwaliteit zo hoog mogelijk te houden. “Wat schoon is schoonhouden” is uitgangspunt, en de menselijke invloed op het watersysteem zo klein mogelijk maken. Daarbij passen een laag (drink)waterverbruik en een brongerichte benadering van het af te voeren grond- en regenwater.

In het regionale programma “Ons Water Centraal” is duurzaamheid een speerpunt: Duurzaamheid moet worden versterkt in beleid en projecten. Voor 2025 moet er een helder beeld zijn van de mogelijkheden van energiebesparing, energie opwekken, hergebruik drink/ industriewater, minimale inzet van chemicaliën, optimale afstemming van milieutechnisch functioneren van riolering in relatie tot afstelling van gemalen en zuiveringen. Dit wordt afgestemd met de Regionale Energie Strategie (RES). Duurzaamheid is randvoorwaarde bij de implementatie van maatregelen voor klimaatadaptatie en voor de integrale invoering van de Omgevingswet.

Nauw verweven met duurzaam waterbeheer zijn klimaatadaptatie, verbetering van de waterkwaliteit en ketenoptimalisatie. Veel maatregelen uit de voorgaande paragrafen dragen hieraan bij.
Duurzaam waterbeheer is bij uitstek ook een thema dat verbonden is met maatschappelijke ontwikkelingen, natuur- en groenbeheer en de kwaliteit van de woonomgeving. Het is logisch om daarin als gemeente samen met de inwoners op te trekken.

De afgelopen jaren zijn we anders naar het afvalwatersysteem gaan kijken. Door te scheiden aan de bron kunnen we uit het geconcentreerde afvalwater nuttige stoffen terugwinnen en opnieuw gebruiken, als onderdeel van de circulaire economie. Op steeds meer plekken wordt uit afvalwater schoon water gewonnen, en stoffen als fosfaat en cellulose. Ook winnen we al warmte uit het riool. De waterschappen zijn druk met de ontwikkeling van de Energie- en grondstoffenfabriek: www.efgf.nl.

De duurzaamheid van het watersysteem is in sterke mate afhankelijk van hoe de gebruikers, de inwoners en bedrijven, hiermee omgaan. Duurzaam gebruik en gedrag stimuleren levert een belangrijke bijdrage.

Het afvalwatersysteem is gebouwd op duurzame principes: een laag energiegebruik en een lange levensduur. Toch dateert een groot deel van het systeem uit tijden dat het begrip duurzaamheid zoals wij dat nu hanteren, nog niet bestond. Door de ontwikkeling van inzichten, maar vooral ook van technieken, zien we nu in dat er ook in het afvalwatersysteem winst te boeken is.
De belangrijkste duurzaamheidsdoelen zijn:

- Scheiden aan de bron, wat schoon is schoonhouden. Sturen op samenstelling afvalwater.
- Duurzaam materiaalgebruik, gericht op een lange levensduur.
- Energie besparen.
- Grondstoffen en warmte terugwinnen.

4. WAAR STAAN WE NU?

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige situatie. Hoeveel riolering hebben we, wat is de opbouw in type stelsel, in aanlegjaren en welke bijzonderheden zijn er. Dit is de basis voor goed beheer en onderhoud. Om die reden is het van groot belang dat deze gegevens optimaal in beeld zijn. Ook in dit hoofdstuk worden veel technische termen gebruikt. Een verklaring van woorden en termen is terug te vinden in bijlage 6.

4.1 Evaluatie van vigerende GRP

In deze paragraaf gaan we in op de planperiode van het vigerende GRP. De gestelde doelen zijn geëvalueerd en per onderdeel beschreven. Door het vergroten van het inzicht op diverse vlakken zijn gaandeweg het plan soms andere keuzes gemaakt.

Dit GRP 2022 – 2026 staat op de grondslag van voorafgaande plannen. Riolering is infrastructuur met een lange levensduur. Veranderingen gaan daardoor langzaam. De financiële effecten van keuzes werken nog tientallen jaren later door in het tarief van de rioolheffing doordat met langjarige afschrijvingstermijnen wordt gewerkt. Zo wordt de hoogte van de rioolheffing op dit moment nog mede bepaald door de aanleg van bijvoorbeeld drukriolering en bergbezinkbassins van rond de eeuwwisseling. Op dit moment is de klimaatverandering actueel. De vaker voorkomende extreme buien leiden tot een nieuwe opgave voor de riolering en het stedelijke waterbeheer.

Evaluatie GRP Noordenveld 2013 tot 2020:
- De planperiode van het vorige GRP betrof 2013 – 2018, met een verlenging tot 2020.
- Het was een verbreed GRP, dus met beleid voor afval- grond- en hemelwater.
- In de planperiode is in de gemeente door een grote calamiteit veel aandacht geweest voor grondwateroverlast. Daarbij bleek het belang van een vastgesteld en zorgvuldig geformuleerd beleid. Gedurende deze planperiode is veel onderzoek gedaan en dat moet leiden tot nieuw grondwaterbeleid. Inmiddels is er een grondwatermeetnet ingericht dat veel informatie gaat opleveren.
- In het GRP 2013 - 2020 werd als nieuw beleid ingezet om oude riolen minder vanzelfsprekend te vervangen en mogelijk vaker te repareren en te relinen. Bij grote herinrichtingsprojecten werd het riool wel vervangen en tegelijk het regenwater afgekoppeld.
- De rioolheffing zou volgens het plan voor de jaren 2016, 2017 en 2018 moeten stijgen met circa 3% per jaar. In onderstaande grafiek is te zien hoe de prognose was voor het verloop en hoe de rioolheffing feitelijk is verlopen. De werkelijke rioolheffing is lager gebleven dan de prognose door lagere rente en uitstel van projecten.

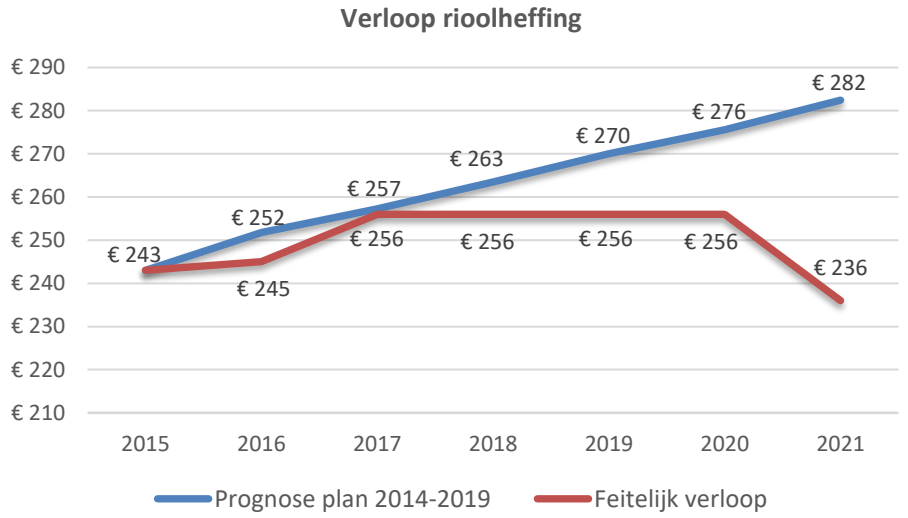

4.2 Riolering in Noordenveld

Vanuit het beheersysteem en het basisrioleringsplan is een overzicht gemaakt van de voorzieningen voor water- en rioleringssysteem. Enerzijds de kwantiteit (hoeveelheden), anderzijds de kwaliteit (knelpunten).

Voorziening	Hoeveelheid
Heffingseenheden	16.361
Vrijverval riolering waarvan:	
- gemengd	316 km
- DWA	89 km
- RWA	62 km
Hoofdgemalen	61
Mechanische riolering	135 km
Minigemalen	537 st
Overstorten (gemengd)	14 st
Randvoorzieningen	10 st
IBA's	68 st
Kolken	16.900 st
Lijn afwatering	2.300 m
Berm- en schouwsloten	190 km
Vijvers	145.000 m2

4.3 Overzicht hoeveelheden

In gemeente Noordenveld ligt totaal 316 km riolering, daarnaast nog 135 km druk- en persriolering. Door de vele kernen en het landelijke karakter is de hoeveelheid riolering per inwoner groot.

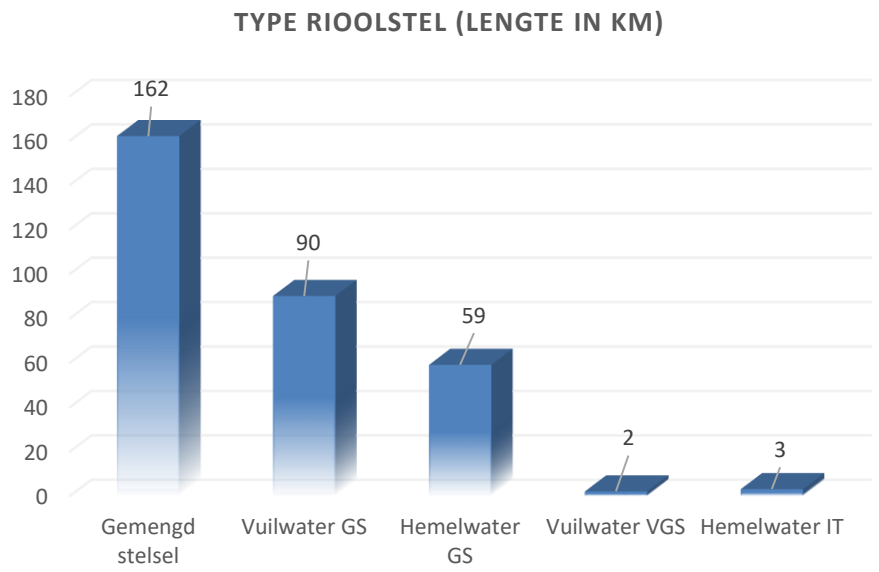

GS = Gescheiden rioolstelsel.
VGS = Verbeterd Gescheiden rioolstelsel (is GS met nog een koppeling naar het vuilwater rioolstelsle, zodat de first flush naar de zuivering gaat).
IT = Infiltratie riool.

Voor een overzicht van het rioolstelsel per kern, met de bijbehorende bijzondere constructies (riooloverstorten, rioolgemalen en regenwateruitstroompunten) wordt verwezen naar het Basisrioleringsplan.

We hebben in onze gemeente verschillende voorzieningen voor het bergen van rioolwater. Hieronder een overzicht met de inhoud van de voorziening.

BBB	m3 inhoud
Een	80
Langelo	110
Lieveren	110
Steenbergen	100
Peize westerd	2680
Peize Achteromweg 1	1190
Peize Oosterzoom	330
Peize Achteromweg 2	367
Norg	2550
Roden aan de Vaart	1000
Roden zuid	1400
Roden Vogelwikke	1000
Nietap	750
grasbassins/bergingsvijvers	
Roden Hulst	2100
Roden Gravenmaat	2650
Een	160
Nietap	450

In onderstaand overzicht is weergegeven hoe de opbouw is van het rioolstelsel. Uit deze basisgegevens blijkt dat er tussen en 1970 en 1985 veel riolering is aangelegd. Voor de toekomst zal dat ook betekenen dat we rekening moeten houden met meer vervangingsinvesteringen. Dat zal naar verwachting pas na 2050 zijn.

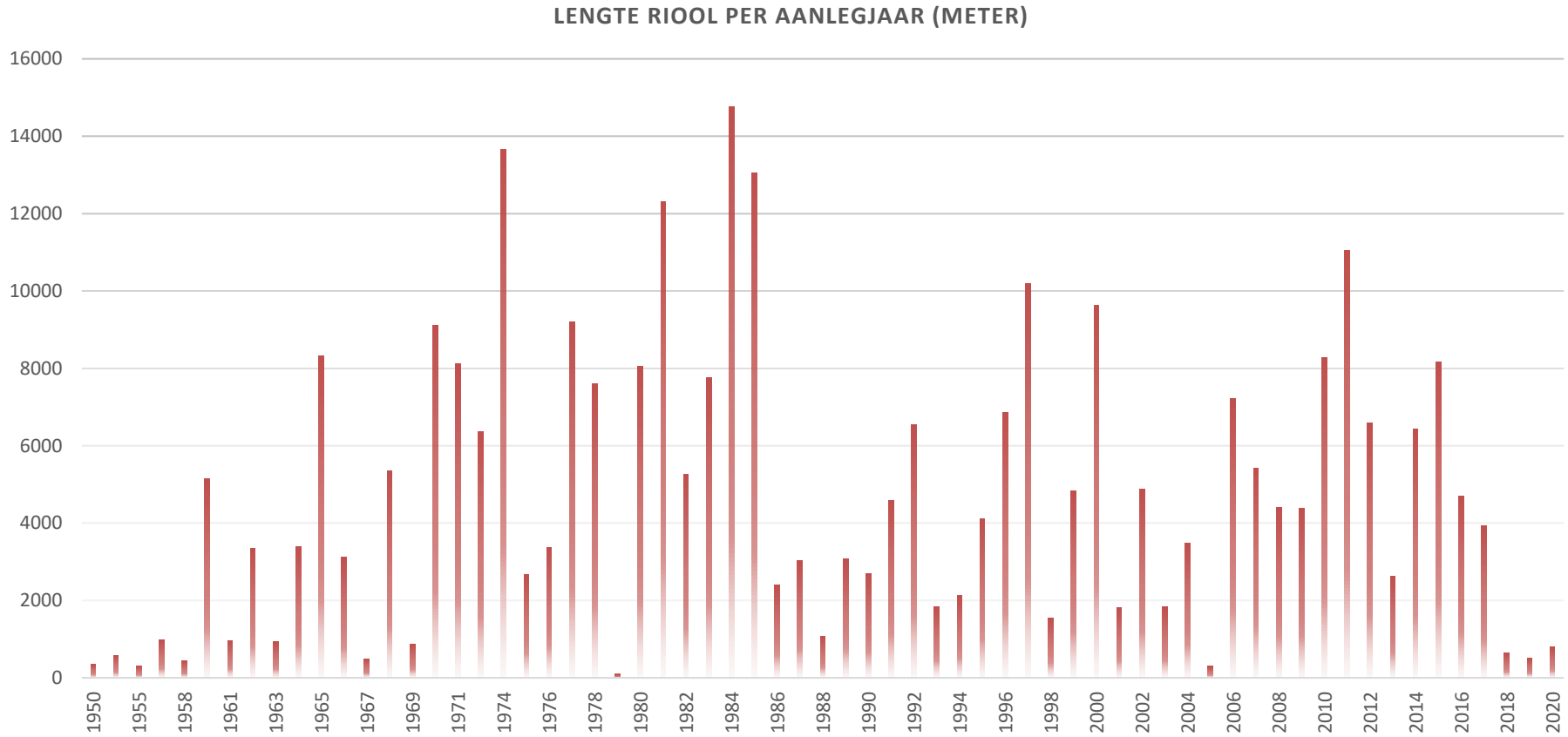

4.4. Overzicht knelpunten

4.4.1. Hydraulisch en milieutechnisch functioneren

Door het meetnet waarvan de resultaten continu worden geanalyseerd is het inzicht in knelpunten steeds nauwkeuriger. Dit proces loopt door, want op deze wijze kunnen we ons theoretische model (het computermodel waarmee we milieutechnische en hydraulische capaciteitsberekeningen maken) kalibreren. Bij hevige neerslag berekenen we in de computermodellen wat er in de praktijk is gebeurd en toetsen of de uitkomsten overeenkomen. Dat maakt het model nauwkeuriger en daarmee een goede basis om verbetermaatregelen te ontwerpen.

Uit de laatste analyses blijkt dat in onze gemeente nog een aantal locaties zijn met onvoldoende capaciteit.

Inmiddels wordt aan de oplossing voor de wateroverlast in de kern Norg gewerkt. Onder anderen de aanleg van een gescheiden rioolstelsel in de omgeving Grootveen moet de overlast gaan voorkomen.

Een knelpunt dat ook aandacht verdient is de overmatige overstort op de Rodervaart vanuit de daar gelegen overstort. We gaan op korte termijn d.m.v. een meetplan uitvoering bekijken of het mogelijk is om meer water te gaan bergen in het rioolstelsel van de kern Roden.
Deze zogenaamde OAS gaan we uitvoeren in samenwerking met het waterschap Noorderzijlvest

4.4.2 Toestand van objecten

Inmiddels is het gemengde riool geïnspecteerd en hebben wij de kwaliteit van het rioolstelsel goed in beeld. Over het algemeen is de kwaliteit, ook van de oudere riolen, significant beter dan wij verwachtten. Dat is gunstig voor het benodigde investeringsvolume voor het vervangen van versleten riolen de komende tijd.

4.4.3. Klachten registratie

Klachten en meldingen zijn tevens belangrijke bronnen van informatie. Het aantal is sterk afhankelijk van weersomstandigheden. Na een flinke hoosbui komen veel meldingen binnen. De aard van de klachten en meldingen geven aanleiding om eventueel het (beheer)beleid aan te passen.

4.5 Ontwikkelingen

In de gemeente Noordenveld zijn voor de komende periode diverse ontwikkelingen gepland. Uitbreiding of inbreiding vraagt vaak om een aanpassing van het water- en rioolstelsel. Uitgangspunt hierbij is altijd dat de situatie niet mag verslechteren ten opzichte van de huidige situatie en indien mogelijk bijdraagt aan een verbetering. De strategie betreffende nieuwbouw is beschreven in paragraaf 5.8.

5. STRATEGIE

De afgelopen planperiode is vooral gewerkt aan het toetsen van de praktijk aan de theorie. Investeringen worden alleen gedaan als ook uit meetgegevens uit de praktijk blijkt dat het bijdraagt aan een verbetering van het water- en rioolsysteem en knelpunten oplost. In voorgaande hoofdstukken zijn onze visie, de doelen en de uitgangspositie beschreven en in dit hoofdstuk bepalen we de strategie voor de periode 2022 t/m 2026. Hier wordt ingegaan op het beheer en onderhoud van afvalwater, regenwater, grondwater en oppervlaktewater.

5.1 Afvalwater

5.1.1 Optimaliseren systeem

De bekende en berekende knelpunten zijn opgenomen in een meetplan, om meer inzicht te krijgen in de daadwerkelijke noodzaak en efficiëntie van maatregelen.
Indien blijkt uit de meetgegevens dat alsnog een maatregel noodzakelijk is, voeren we ze uit in deze planperiode.
Investeringen voor optimalisatie worden pas uitgevoerd als de noodzaak ook uit de meetgegevens blijkt. Meten is weten.

Op basis van metingen en herberekeningen laten we zien hoe de emissie uit de stelsels zich verhoudt tot de referentie-emissie. Bij overschrijding van de referentie-emissie kijken we met het waterschap of er een knelpunt is voor de waterkwaliteit en wordt in overleg bepaald hoe we dat oplossen. Er wordt integraal gekeken naar het functioneren van het systeem.

Door te meten en monitoren wordt inzichtelijk of de theoretische maatregelen ook het gewenste effect hebben in de praktijk. Op die manier worden de theoretische modellen gekalibreerd en komen de uitkomsten van berekeningen steeds dichter bij de werkelijkheid. Zodat de maatregelen efficiënt en effectief zijn.

5.1.2 Vervangingsplanning

De vervangingsplanning stellen we elk jaar op. De trend van het vorige plan wordt voortgezet. Er is goed inzicht in de kwaliteit van het rioolstelsel en er zijn geen achterstanden. Vervangingspieken verwachten we pas vanaf 2050.
Ons rioolstelsel moet goed functioneren, dat is een vereiste. De basis is goed op orde. Dat kunnen we op basis van het onderzoek van de laatste jaren constateren.

De investeringen worden geraamd op een gemiddeld bedrag van €2.069.000 per jaar voor vervangings- en verbeteringsinvesteringen. Na deze planperiode (vanaf 2027 tot 2041) is gerekend met een gelijkblijvend investeringsniveau.
Voor de opgave die volgt uit de klimaatadaptatiestresstest is een inschatting gemaakt van €400.000. Indien blijkt dat dit significant afwijkt na het opstellen van de lokale uitvoeringsagenda wordt hiervoor een apart voorstel gemaakt.

Afgesproken is dat we het vervangen risico-gestuurd aanpakken. Een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de levensduur van riolering is de basis voor risico-gestuurd beheer. Voordat hinder ontstaat, moet door reparatie, renovatie of vervanging zijn ingegrepen. Doel is om daar waar dat doelmatig is reparaties uit te voeren of te relinen in plaats van een riool te vervangen. Hiermee wordt de levensduur van de riolering vergroot en hoeft minder geïnvesteerd te worden.

5.2.3. Onderhoud riolering

Wij hebben een eigen onderhoudsdienst en verzorgen daarmee kleine reparaties, onderhoud en verhelpen storingen. Renovatie van gemalen wordt uitbesteed op basis van inspecties.

Deelreparaties worden belangrijker (vanwege minder rioolvervanging). In deze planperiode bepalen we de locaties waar deelreparaties nodig zijn en hoeveel we jaarlijks moeten aanpakken. Een deel van het onderhoudsbudget zetten we in om die deelreparaties uit te kunnen voeren.

Een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de levensduur van riolering is de basis voor risico-gestuurd beheer. Voordat hinder ontstaat, moet door reparatie, renovatie of vervanging zijn ingegrepen. Doel is om daar waar dat doelmatig is reparaties uit te voeren of te relinen in plaats van een riool te vervangen. Hiermee wordt de levensduur van de riolering vergroot en hoeft minder geïnvesteerd te worden.

In 2022 worden de volgende investeringen gedaan:

- Het verhelpen van de waterproblematiek en verduurzamen van Norg-West.
- Het vervangen van het riool aan de Limietweg Veenhuizen.
- Het vervangen van het riool en het afkoppelen van regenwater bij de Vijversburg Norg.
- Het vervangen van het riool en het afkoppelen van regenwater bij De Coninckslaan en omgeving Peize.
- Het vervangen van het riool en het afkoppelen van regenwater aan de Landfort Roden.
- Voorbereidingen voor het vervangen van het riool en het afkoppelen van regenwater aan de Markiezenhof in Roden.
- Voorbereidingen van het afkoppelen van de wijk Kortland in Peize.
- Het gemeentelijk deel (67%) voor de impulsregeling voor klimaatadaptatie.

Relinen

Relining of relinen is een rioolrenovatietechniek. Dankzij deze methode kunnen rioolbuizen worden gerenoveerd zonder de straat open te breken en de buis te vervangen. Het riool krijgt een nieuwe binnenkant en kan er weer tientallen jaren tegenaan. Deze rioolrenovatietechniek is veel voordeliger dan rioolvervanging. Waar mogelijk wordt deze techniek toegepast in onze gemeente. Het relinen van rioolbuizen wordt voornamelijk gedaan met behulp van de kousmethode. Ook voor omwonenden is dit een prettige methode, omdat er nagenoeg geen overlast optreedt.

Hieronder is een overzicht gegeven van de totaal benodigde investeringen (x€1000):

	2022	2023	2024	2025	2026
Vrijverval vervanging	421	421	421	421	421
Afkoppelen afvoerend oppervlak vervangingen	721	721	721	721	721
Drukriolering en IBA's elektromechanische vervangingen	215	215	215	215	215
Elektrische gemalen vervangingen	156	156	156	156	156
Afkoppelen particulier verhard oppervlak	156	156	156	156	156
Klimaat Adaptatie Water	400	400	400	400	400
Totaal	2069	2069	2069	2069	2069

Voor 2022 zijn nog twee extra investeringen opgenomen die buiten dit overzicht vallen: Norg-West (€932.000) en riolering Limietweg (€70.000).

5.2.4 Rioolreiniging

Rioolbuizen worden gereinigd met water onder hoge druk, zodat achtergebleven slib kan worden verwijderd. De frequentie van het reinigen is 1x/7 jaar. Jaarlijks worden alle kolken tweemaal gereinigd.
Omdat we minder snel gaan vervangen zal onderhoud, waaronder rioolreiniging, belangrijker worden.

Naast reiniging met water wordt in rioolbuizen waar wortels ingroeien ook regulier gefreesd. In deze planperiode onderzoeken we de locaties en omstandigheden van wortelingroei, zodat we ook deze frequentie beter kunnen reguleren en planmatiger uitvoeren. In de exploitatie is jaarlijks een bedrag opgenomen voor het wortelfrezen en reinigen van riolering.

5.2.5 Rioolinspectie

De kwaliteit van het rioolstelsel is goed in beeld. Nieuwe riolering hoeft de eerste 30 jaar niet te worden geïnspecteerd. Riolering ouder dan 30 jaar wordt met een gemiddelde frequentie van 1x/14 jaar geïnspecteerd. Inspectie van riolering combineren we meestal met het reinigen.

Vanaf 2020 zijn we in Nederland visueel gaan inspecteren volgens de Europese EN13508-2+A1:2011. In het kort betekent dit dat het classificeren van de inspecteur naar de beheerder is verschoven. De inspecteur neemt waar en registreert de waarnemingen in detail. Als beheerder ontvangen we na de inspectie gedetailleerde inspectieresultaten in RibX. De reden van deze verandering van de werkwijze is dat doordat de inspectieresultaten gedetailleerder zijn, er beter kan worden gefilterd. Zo krijgen we meer zicht op de conditie van de objecten én hoe die conditie zich ontwikkelt in de tijd. Hierdoor kunnen we selectiever laten inspecteren en een betere afweging maken tussen niets doen, reinigen, monitoren, repareren, renoveren of vervangen.

De beoordelingen worden geclassificeerd in de volgende 3 categorieën:

- Afstroming: bijvoorbeeld door verstoppingen, wortelingroei, instekende inlaten.
- Waterdichtheid: bijvoorbeeld door lekkage bij verbindingen of aansluitpunten.
- Stabiliteit: zoals aantasting van de buis, scheurvorming.

5.2.6 Straatvegen

Binnen de rioolheffing wordt vanaf 2022 50% van de gemeentelijke veegkosten ondergebracht. Er wordt in onze gemeente circa 570.000 are geveegd/geborsteld. Straatvegen dient meerdere doelen; schoonhouden van de publieke ruimte, verkeersveiligheid, inzameling afvalstoffen en voorkomen van storingen en extra onderhoud in de riolering. Het argument bij het laatste punt is dat niet verwijderd straatvuil kan leiden tot storingen en extra kosten voor de riolering. Bladval kan tevens zorgen voor wateroverlast bij neerslag. Het vegen voorkomt dat er extra vuil in de kolken terechtkomt en daardoor zijn er minder verstoppingen en klachten. Om die reden wordt vanaf 2022 50% toegerekend aan de rioolheffing.

5.3 Regenwater

Wateroverlast willen we natuurlijk het liefst voorkomen. Onder wateroverlast verstaan we situaties waarin water huizen, winkels en kantoren binnendringt, wegen onbegaanbaar worden, of wanneer het water op een andere manier aanzienlijke schade aanricht of voor gevaarlijke situaties zorgt. Bij extreme neerslag is wateroverlast helaas niet altijd te voorkomen. Als gemeente zetten we ons in om bij een bui met een hevigheid die maximaal eenmaal per twee jaar voorkomt, de hoeveelheid 'water-op-straat' tot een minimum te beperken. Deze norm sluit aan bij de landelijk gehanteerde norm.

Bij bepaalde buien kan 'water-op-straat' voor komen. Hierbij onderscheiden we drie verschillende gradaties: hinder, ernstige hinder en overlast.

Hinder: korte tijd (15 tot 30 minuten) beperkte hoeveelheden 'water-op-straat'.
Ernstige hinder: enige tijd (30 minuten tot twee uur) forse hoeveelheden 'water op straat', met ondergelopen tunnels en opdrijvende putdeksels.
Overlast: langdurig en op grotere schaal 'water-op-straat', met water in winkels, woningen met materiële schade en mogelijk ook ernstige belemmering van het (economische) verkeer.

Door klimaatverandering hebben we steeds vaker te maken met intensieve regenbuien en lange periodes van droogte. Als gemeente willen wij hier zo goed mogelijk en zo slim mogelijk mee omgaan. Bovengrondse infrastructuur passen we daar aan waar het doelmatig is om wateroverlast als gevolg van 'water-op-straat' te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken.
Daarnaast willen we bij herinrichting of nieuwe aanleg van riolering de norm verzwaren naar een zwaardere bui. Dat betekent dat voor nieuwe situaties het stelsel wordt berekend op een bui die in theorie eenmaal per 5 jaar voorkomt, in plaats van een bui die theoretisch eenmaal per 2 jaar voorkomt. In de klimaatstresstest zijn knelpunten in beeld gebracht bij neerslaggebeurtenissen die 1 keer per 100 jaar voorkomen. Bij ieder project wordt gewerkt aan het verbeteren van de robuustheid van het water- en rioolsysteem.

Operatie Steenbreek

Stichting Steenbreek ondersteunt gemeenten met een activiteitenpakket om zo de negatieve gevolgen van de verstening om te zetten in de positieve effecten van vergroening. Gemeenten bepalen zelf hun aanpak: samen met inwoners, organisaties en bedrijven. Zodra verbindingen worden gelegd gaan activiteiten meer effect opleveren.

Landelijk netwerk
Landelijk organiseert Stichting Steenbreek diverse activiteiten voor zowel de professional als voor betrokken ambtenaren van gemeenten zoals Nationale Groendag, workshops, kennisdagen alsmede informatieverspreiding via digitale- en papieren kanalen. Belangrijkste doel hierbij is het delen van kennis en het stimuleren en opzetten van netwerken om gezamenlijk te komen tot een bestendige en aantrekkelijke leefomgeving. Ieder jaar wordt onder meer de Steenbreek Trofee uitgereikt aan een gemeente met een innovatief project met daarin gelijkwaardige aandacht voor ecologie, klimaat, gezondheid en omgevingskwaliteit.

www.operatiesteenbreek.nl

Bij het aanpakken van overlast door water maken we gebruik van het principe ‘vasthouden – bergen – afvoeren’.
We zetten daarbij in op het gebruik van de bovengrondse infrastructuur (inclusief het groen) omdat dit de meeste garantie biedt bij hoosbuien. Dit houdt wel in dat er, naast meer intern overleg, ook meer overleg met de inwoners nodig is om draagvlak te krijgen voor de wijzigingen van de bovengrondse voorzieningen. Uit de reeds uitgevoerde projecten blijkt dat inwoners enthousiast zijn over de projecten en de aanpak.

Een andere aanpak is het afkoppelen van het regenwater dat valt op verharde oppervlakten. Afkoppelen is geen doel op zich, maar een middel om een aantal doelstellingen te bereiken:
1. Verbetering van het functioneren van de riolering door:
    - vermindering van de emissies uit overstorten;
    - vermindering van water op straat.
2. Vermindering van het energieverbruik.
3. Vermindering van verdroging.
4. Betere doorspoeling van oppervlaktewatersystemen.
5. Verbeteren van het functioneren van de afvalwaterzuivering.

Hierbij hebben we ook de hulp van de inwoners nodig. Door het stimuleren van het verwerken van regenwater op eigen terrein, kunnen we gezamenlijk de klimaatverandering het hoofd bieden. Via de samenwerking in de waterketen willen we dit doen door een communicatie campagne op te starten. Daarnaast zijn we als gemeente al aangesloten bij Operatie Steenbreek, hier gaan we de komende jaren concrete acties mee uitvoeren.

Verordening afvoer hemelwater en grondwater
Tegelijk met het vaststellen van dit GWRP, willen we een Verordening afvoer hemelwater en grondwater vaststellen. Als gemeente investeren we veel aan het afkoppelen van regenwater. Hierdoor wordt ons systeem robuuster en we willen graag dat zo'n investering optimaal wordt benut. Afkoppelen van particulier terrein gaat altijd in overleg met de bewoners, maar in sommige gevallen kan het helpen dat wij hiervoor een regeling hebben. Veel gemeenten in de regio hebben een dergelijke verordening ook vastgelegd of zijn voornemens dat te doen.

De verordeningsbevoegdheid omvat twee onderdelen:
1. Het stellen van voorwaarden aan het lozen van afvloeiend regenwater of van grondwater op of in de bodem of in een riool.
2. En het beëindigen van lozingen van afvloeiend regenwater of van grondwater in een vuilwaterriool (afkoppelen).

De verordeningsbevoegdheid beperkt zich tot de omgang met afvloeiend regenwater en grondwater. Het afkoppelen beperkt zich tot het vuilwaterriool en niet de andere vormen van riool en bodem.

5.4 Grondwater

(Grond)wateroverlast in bebouwd gebied kan vele oorzaken hebben. Het is ook niet altijd op voorhand duidelijk of het daadwerkelijk om grondwater gaat. Regenwater dat niet snel genoeg kan infiltreren in de bodem door een ‘storende laag’ kan eveneens voor de nodige overlast zorgen.

Bij klachten m.b.t. regen- en grondwater zal, afhankelijk van de situatie, de gemeente de klacht zo snel en goed mogelijk afhandelen. Belangrijk uitgangspunt is dat de perceelseigenaar op eigen terrein verantwoordelijk is voor maatregelen tegen grondwateroverlast. Als blijkt dat (ook) de gemeente of andere instanties maatregelen moeten nemen om de problemen op te lossen, zorgt de gemeente (mede) voor een oplossing. Zonodig betrekken wij naast de betreffende burger daarbij de andere waterbeheerders (waterschap en provincie).

Bij een grondwaterprobleem wordt dus gezamenlijk naar een oplossing gezocht waarbij de eigenaar mogelijk (een deel van) de kosten van onderzoek of maatregelen voor zijn rekening moet nemen.

Klachten hierover worden geregistreerd en geanalyseerd. Indien uit deze gegevens blijkt dat actie gewenst is, zullen we daar op reageren. Ook hier zal gekozen worden om eerst te meten met peilbuizen, voordat maatregelen worden uitgevoerd. Inmiddels is een groot meetnet opgezet, zodat informatie mogelijk snel beschikbaar is.

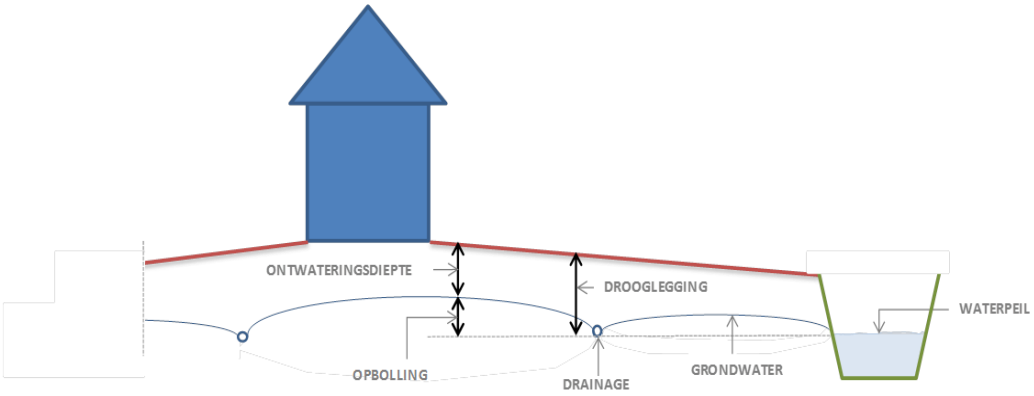

Figuur: veelgebruikte termen grondwaterzorgplicht

Grondwaterverantwoordelijkheden

Bij grondwaterproblemen hebben alle betrokken partijen hun eigen verantwoordelijkheden:

- De particulier is verantwoordelijk voor de goede staat van zijn eigendom. Hij zorgt voor bouwkundige of waterhuishoudkundige voorzieningen op zijn eigen terrein en voor zijn eigen woning (zoals een vochtdichte vloer).
- De gemeente is het aanspreekpunt voor de burger. Zij behandelt eventuele klachten en zorgt voor een doelmatige aanpak van grondwaterproblemen.
- Het waterschap zorgt voor de afvoer van eventueel door de gemeente ingezameld grondwater via het oppervlaktewater en beïnvloedt via het peil van het oppervlaktewater de grondwatersituatie.
- De provincie en het waterschap zijn verantwoordelijk voor de vergunningverlening voor de onttrekking van grondwater. In de vergunning kunnen zij voorschriften voor de beëindiging van de onttrekking opnemen.
- Geen enkele instantie is verantwoordelijk en dus aansprakelijk voor de grondwaterstand. De eigenaar van het gebouw of de grond heeft altijd de eerste verantwoordelijkheid. Alleen wanneer de gemeente door een ingreep of het nalaten daarvan schade heeft veroorzaakt, kan de eigenaar haar hiervoor aansprakelijk stellen.

De gemeente heeft de regie

Bij klachten over grondwater maakt de gemeente een analyse van oorzaken, gevolgen en mogelijke maatregelen. De maatregelen bepaalt zij zo veel mogelijk in samenspraak met alle betrokken partijen. Waar nodig zorgt de gemeente voor transport van overtollig grondwater in het openbare gebied, wat zij kan bekostigen uit de rioolheffing. Sommige gemeenten stimuleren eigenaren de problemen aan te pakken door ze hulp, advies en soms subsidie in de vorm van een goedkope lening aan te bieden. De gemeente legt haar grondwaterbeleid vast in het gemeentelijk water- en rioleringsplan (GWRP).

Bron: www.riool.info

5.5 Oppervlaktewater

Oppervlaktewater omvat al het open water. Dit kunnen bijvoorbeeld vijvers, sloten of kanalen zijn. Oppervlaktewater kan verschillende functies hebben, zoals drinkwater, transport of recreatie. Voor de gemeentelijke watertaken is oppervlaktewater voornamelijk van belang om regenwater te verwerken en het grondwaterpeil te reguleren.

We hebben in totaal 190 km schouw- en bermsloten in de gemeente, die een belangrijke rol spelen in de afvoer van regen- en grondwater. Ook worden regulier diverse watergangen gebaggerd. Om deze redenen worden deze jaarlijkse kosten voor baggeren, sloot- en vijveronderhoud toegerekend aan de rioolheffing. Voor het slootonderhoud gaat het om een bedrag van 252.000 euro.

5.6 Gegevensbeheer

De basis van al het beheer en onderhoud ligt in het gegevensbeheer. Inzicht in het water- en rioleringssysteem kan alleen worden verkregen als het gegevensbeheer op orde is. Het gegevensbeheer is op dit moment nog niet volledig up-to-date. De pompcapaciteiten moeten nader worden onderzocht en worden bijgewerkt in het beheersysteem. De inventarisatie en invoer van gegevens wordt als project opgepakt, het bijhouden wordt daarna geïntegreerd in de dagelijkse taken van de rioolbeheerder. Momenteel wordt overwogen voor dit onderdeel aan te sluiten bij het regionale project Gegevensbeheer.

5.7 Onderzoek

Onderzoek is nodig om het gewenste inzicht te krijgen en te behouden in de werking en kwaliteit van het water- en rioleringssysteem. Enerzijds betreft dit de technische objecten, anderzijds de werking van het gehele systeem.
Naast het verkrijgen van inzicht is het ook van belang te toetsen of wordt voldaan aan de omschreven maatstaven. Aan de hand van het onderzoek kan dan worden bepaald welke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn om aan de maatstaven te voldoen indien dat nog niet zo is. Vervanging van objecten gebeurt alleen op basis van slechte kwaliteit of op basis van capaciteitsproblemen (oplossen van knelpunten). Waar mogelijk worden deze maatregelen gecombineerd met systeemgerichte maatregelen, om zo efficiënt mogelijk te werken en met één maatregel zoveel mogelijk doelen te behalen. Een voorbeeld is afkoppelen van regenwater bij vervanging van een kwalitatief slecht riool en daarmee ook wateroverlastproblemen op te lossen.
De kosten voor de desbetreffende inspanningen zijn opgenomen in het kostendekkingsplan van het GWRP (als jaarlijkse onderzoekskosten in exploitatie).

In deze planperiode voeren we de volgende onderzoeken uit: meetplan, onderzoek naar rioolvreemd water, klimaatadaptatiebeleid, opstellen specifiek grondwaterbeleid, energieverbruik gemalen, afstemming kolken- en veegbeheer.

Onderzoek naar energieverbruik van gemalen is gewenst voor optimalisatie. Energiekosten zijn jaarlijks terugkerende kosten en mogelijk is hier een besparing te realiseren. In het kader van duurzaamheid en bezuiniging is hier onderzoek naar gewenst. Hierin wordt afgestemd met alle betrokken partijen (ketenbenadering).

De duikers binnen onze gemeente zijn van groot belang om de afvoer van water te borgen. Het onderhoud wordt wel gedaan, maar er is op dit moment onvoldoende inzicht in diameters, materiaalsoorten, kwaliteit en exacte ligging. Hierin is een optimalisatie noodzakelijk.
Een onderzoek naar optimalisatie pompcapaciteiten is opgenomen om de mogelijkheden te onderzoeken naar een betere afstemming van gemalen die op elkaar zijn aangesloten. Door pompcapaciteiten beter op elkaar af te laten stemmen, kan een optimalisatie van het gehele rioolstelsel worden bewerkstelligd.
Rioolvreemd water is water dat niet thuishoort in het rioolstelsel, maar toch wordt verpompt naar de rioolwaterzuivering. Dat is een extra belasting op het rioolstelsel en op de zuivering. In dit onderzoek wordt bepaald of er sprake is van rioolvreemd water en hoe dat kan worden verholpen. Dit onderzoek zal in samenwerking met het waterschap worden uitgevoerd.

5.8 Nieuwbouw

In het voorgaande hoofdstuk zijn de (mogelijke) ontwikkelingen beschreven. Voor de aanleg van nieuwe riolering wordt geen geld gereserveerd, aangezien de eerste aanleg bekostigd wordt uit de grondexploitatie.

In de planfase van nieuwe ontwikkelingen overleggen we vroegtijdig met het waterschap in het kader van de “watertoets”, zodat het watersysteem en de afvalwaterketen optimaal ingericht worden. Daarnaast wordt bij voorgenomen nieuwbouw, of bij grootschalige werkzaamheden aan het riool, in of nabij grondwaterbeschermingsgebied ook vroegtijdig contact gelegd met Provincie Drenthe. Ook in een vroeg stadium wordt overlegd met het waterschap.

In nieuwbouwplannen wordt uitgegaan van het gescheiden houden van vuil en schoon water. Van de eigenaar verwachten we dat (een deel van het) regenwater op eigen terrein verwerkt wordt voorzover we dit redelijkerwijs kunnen eisen. In gemeente Noordenveld is dat slechts op enkele plekken een probleem. Schoon water wordt zoveel mogelijk teruggebracht in het lokale watersysteem door infiltratie of lozing op het oppervlaktewater. In principe worden er voor de afvoer van regenwater geen zuiverende voorzieningen getroffen, tenzij het afstromend regenwater ernstig vervuild is. Uitgangspunt is dat het regenwater schoon is. Daarnaast moet er in het plangebied voldoende berging aanwezig zijn om het aanbod van water nu en in de toekomst te kunnen verwerken.

Het resultaat van de bovengenoemde uitgangspunten is dat het (afval-)watersysteem bij nieuwbouw duurzaam is aangelegd en geen negatieve effecten op de omgeving veroorzaakt.

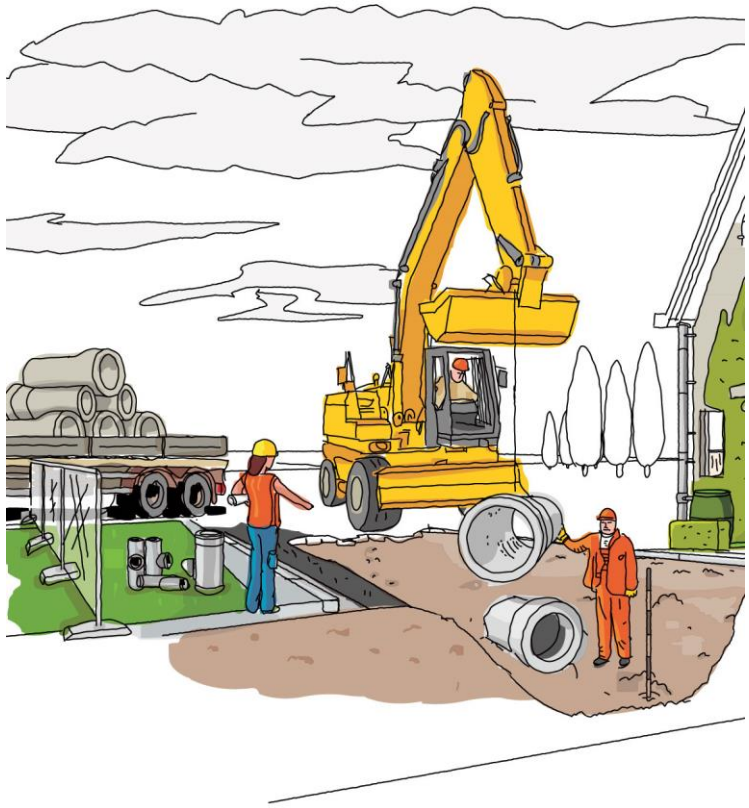

Bron: IJsfontein/Stichting RIONED

5.9 Communicatie en participatie

De nieuwe Waterwet gaat uit van samenwerking en overleg. Samenwerking vormt de basis voor het bereiken van de doelstellingen. Daarnaast willen ook inwoners geholpen, geïnformeerd en betrokken worden over actuele situaties en werken die worden uitgevoerd. Ze verwachten van de gemeente dat zij open, transparant en integer is en daarover communiceert. Communicatie is hierbij maatwerk.

Via de (riool)projecten betrekken we de bewoners bij het waterbeheer in hun omgeving. Bewoners, eigenaren en gebruikers benaderen we per project. Dit kan middels voorlichtingsavonden maar ook via werk- en klankbordgroepen. Daarnaast is het mogelijk om vraagstukken rond het waterbeheer onder de aandacht te brengen bij de gemeente en waterschappen.

We maken deze planperiode een apart programma voor communicatie. We zijn aangesloten bij Operatie (stichting) Steenbreek en willen flyers maken voor veelgestelde vragen. Daarnaast biedt Stichting Rioned diverse campagnes aan, waar je als gemeente bij aan kan sluiten of gebruik van kan maken. In het kader van de klimaatadaptatie zal ook actief worden gecommuniceerd met onze inwoners.

5.10 Samenwerken in de waterketen

De waterketen bestaat uit het geheel van watervoorziening, riolering en rioolwaterzuivering. Riolering is een taak van de gemeente, het zuiveren van afvalwater een taak van het waterschap en de drinkwatervoorziening een taak van het waterleidingbedrijf. Om de waterketen qua kosten en milieurendement optimaal in te richten is samenwerking tussen gemeente, waterschap en waterleidingmaatschappij vereist.
In Groningen en Noord-Drenthe werken gemeenten, waterschappen en waterbedrijven meer samen in de waterketen. De riolering, waterzuivering en drinkwatervoorziening stemmen we beter op elkaar af en taken voeren we gezamenlijk uit. Daarbij hebben we de volgende doelen afgesproken:

- Kosten besparen door slimmer investeringen op elkaar af te stemmen en taken gezamenlijk uit te voeren.
- Kwetsbaarheid verminderen door de uitvoering van taken gezamenlijk beter te borgen.
- Kwaliteit verbeteren door beter gebruik te maken van elkaars kennis en ervaring.
- Duurzaamheid en innovatie in de waterketen.

Veelal genoemd als de 3 K's + D.

Wij vormen samen met gemeenten Aa en Hunze, Assen, Tynaarlo en waterschappen Noorderzijlvest en Hunze Aa’s het cluster: Kop van Drenthe. In 2020 is het waterakkoord vastgesteld. Hierin zijn afspraken gemaakt en is een maatregelenprogramma opgesteld om invulling te geven aan de opgave die ons cluster kent..

De regio Groningen en Noord Drenthe heeft in 2019 het waterakkoord voor de regio verlengd tot 2025. De nadruk in dit akkoord ligt op het verminderen van de kwetsbaarheid en vergroten van de duurzaamheid.

6. ORGANISATIE

De ambities in dit GWRP richten zich met name op het vergroten van inzicht, duurzaam + doelmatig beheer/investeren en bouwen aan een klimaatbestendig en robuust water- en rioleringssysteem. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe we dat willen organiseren.

6.1 Financiële middelen

6.1.1 Rioolheffing

In dit hoofdstuk komt aan de orde welke financiële middelen nodig zijn om de in dit plan gestelde doelen met de beschreven strategie te kunnen realiseren. Doelen, strategie en benodigde middelen zijn onverbrekelijk met elkaar verbonden. De heffing mag maximaal kostendekkend zijn.

Artikel 228a Gemeentewet

1. Onder de naam rioolheffing kan een belasting worden geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:
a. de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater;
b. de inzameling en afvoer van afvloeiend regenwater, de verwerking van het ingezamelde regenwater én het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.
2. Ter zake van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, kunnen twee afzonderlijke belastingen worden geheven.
Vanaf 2010 zijn gemeenten overgeschakeld op de nieuwe heffing en kunnen alleen op basis van de nieuwe heffing kosten worden verhaald.

6.1.2 Uitgangspunten

De rioolheffing is over een periode van 20 jaar berekend. Er is gekeken naar eventuele investeringspieken buiten deze periode (doordat veel riolen tegelijk aan het eind van hun levensduur komen). Deze pieken worden pas verwacht na 2050. Voor de strategie (zoals beschreven in hoofdstuk 5) is een kostendekkende rioolheffing berekend over de periode van 2022 tot en met 2041.

Zowel de baten (tarief rioolheffing en aantal heffingseenheden) als een overzicht van alle lasten zijn in het berekeningsmodel gebracht. De lasten betreffen de lopende kapitaallasten, de exploitatiekosten (met onder andere doorberekening van personeelskosten), de externe kosten (zoals reiniging en inspectie), benodigde onderzoekskosten en investeringen. Uitgangspunt is dat het tarief 100% kostendekkend is, maar de eerste jaren mag gebruik worden gemaakt van de relatief hoge voorziening. Er is in de berekening gerekend zonder inflatie-correctie. Bij de tariefstelling wordt dat jaarlijks bepaald.

Er is voor de rioolheffingsberekening gebruik gemaakt van het rioleringsmodel van gemeente Groningen dat zij zelf hebben ontwikkeld om niet afhankelijk te zijn van externe adviesbureaus. Dit model is getoetst en goedgekeurd door een accountant.

Gemeente Noordenveld hanteert een gedifferentieerde rioolheffing dat is gebaseerd op een vast tarief afhankelijk van de WOZ-waarde van het object en tevens een variabel tarief dat afhankelijk is van het drinkwaterverbruik (alleen voor de grootverbruikers).

In de volgende grafiek is te zien hoe de huidige rioolheffing is opgebouwd.

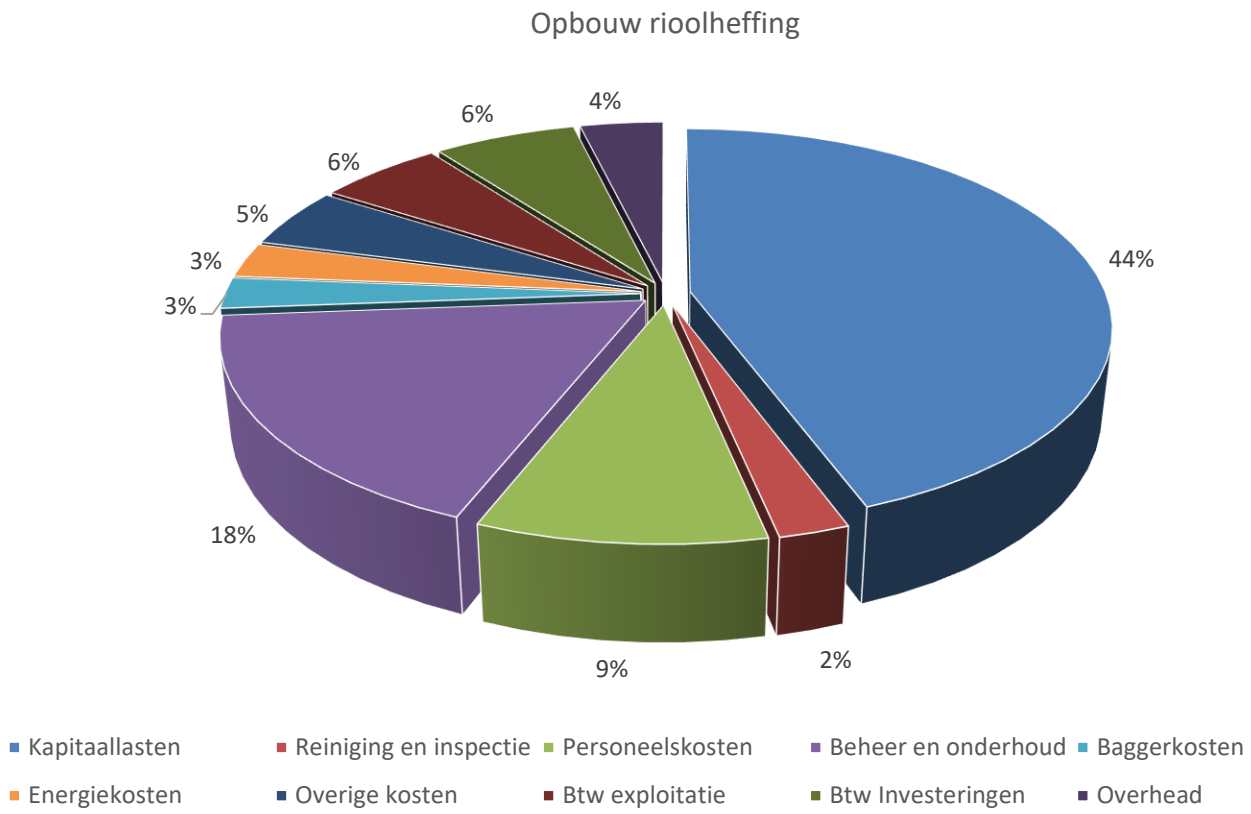

Ontwikkeling rioolheffing landelijk

De gemeente betaalt haar taken voor afval-, hemel- en grondwater grotendeels uit de rioolheffing. De opbrengsten van de rioolheffing mag zij alleen aan deze watertaken besteden. In 2021 bedragen de rioleringskosten voor heel Nederland circa € 1,9 miljard. De gemiddelde rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden is € 201. Keuzes in financiering van de investeringen bepalen de hoogte van de heffing op de korte én lange termijn. (bron: Stichting Rioned, Coelo).

6.1.2 Vergelijking andere gemeenten

In onderstaande grafieken is een overzicht gegeven van de hoogte van de rioolheffing en gemeentelijke woonlasten van omliggende gemeenten. Het hoogste tarief van Nederland is een rioolheffing van €500,-, het laagste tarief is €95,-. Het landelijke gemiddelde van de rioolheffing is €201,-.

Doordat onze gemeente een groot areaal heeft en relatief weinig inwoners is het verklaarbaar dat ons tarief boven het landelijk gemiddelde ligt.

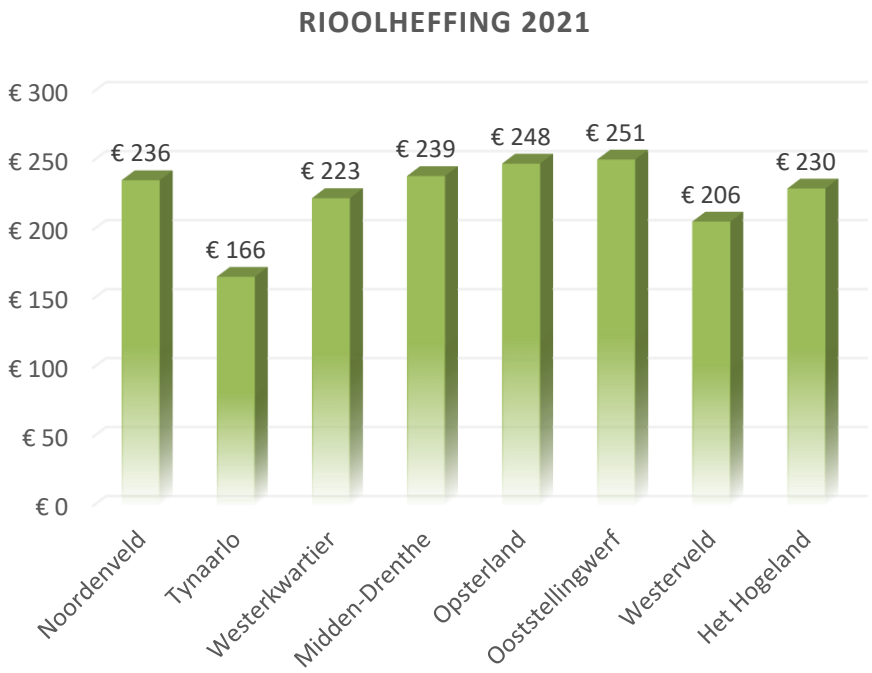

6.1.3 Verloop rioolheffing

Het aantal heffingseenheden bedraagt 16.361, die worden aangeslagen voor met gedifferentieerd tarief gebaseerd op WOZ-waarde. Ten tijde van het opstellen van dit plan wordt overwogen over te stappen naar een andere heffingsmethodiek. Om de voortgang van dit plan niet in gevaar te brengen, zijn de berekeningen gebaseerd op de methodiek van 2021.

Er is voorzichtigheidshalve in de scenario's niet gerekend met een toename van het aantal heffingseenheden.
Hieronder is het aantal aansluitingen weergegeven per differentiatie:

WOZ-waarde			
< 12.000			612
12.000	tot	26.000	270
26.000	tot	47.000	140
47.000	tot	100.000	743
100.000	tot	153.000	1.449
153.000	tot	256.000	6.145
256.000	tot	403.000	4.690
403.000	tot	583.000	1.763
> 583.000			549
totaal			**16.361**

De totale begrote inkomsten in 2022 binnen de rioolheffing bedragen:
€ 3.949.927,- met een gemiddelde rioolheffing van €252.

6.1.4 Kostendekking

In 2021 is het tarief eenmalig verlaagd ten laste van de voorziening. Het voorstel is om ook in 2022 een deel ten laste te brengen van de voorziening.
Het tarief is 100% kostendekkend en moet de planperiode 2% stijgen door toenemende kapitaallasten (exclusief inflatie-correctie). Jaarlijks wordt een onttrekking gedaan uit de voorziening. De stand van de voorziening is eind 2026 begroot op ruim €500.000. Dat is de stand van de voorziening die wenselijk is te behouden om tegenslagen op te kunnen vangen.

Voor 2022 zijn onderstaande bedragen en getallen opgenomen in de begroting:

	2022
Heffingseenheden	16.361
Totale inkomsten	€3.949.927
Heffing gemiddeld	€252
Exploitatie	€1.726.712
Kapitaallasten	€1.879.046
Investeringen	€3.071.000

Het verloop van de rioolheffing is weergegeven in onderstaande grafiek:

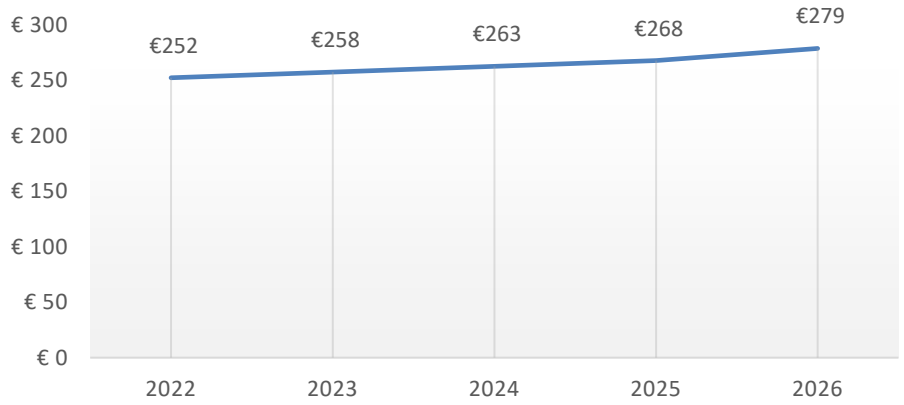

In bijlage 6 vindt u meer achtergrondinformatie over de rioolheffingsberekeningen.

6.1.5 Relatie met Bestuursakkoord Water

In het Bestuursakkoord Water vanuit de samenwerking in de waterketen is voor regio Groningen – Noord Drenthe een bezuinigingsopgave bepaald. In het kort moesten we 10% “minder meerkosten” maken in 2020 dan gepland in 2010.
In onderstaande grafiek zijn de resultaten weergegeven van de samenwerkingsregio Groningen en Noord Drenthe. Hierin is de oorspronkelijke ontwikkeling weergegeven, de opgave (de oorspronkelijke opgave -10%), de realisatie tot en met 2019 en de prognose tot en met 2020 .

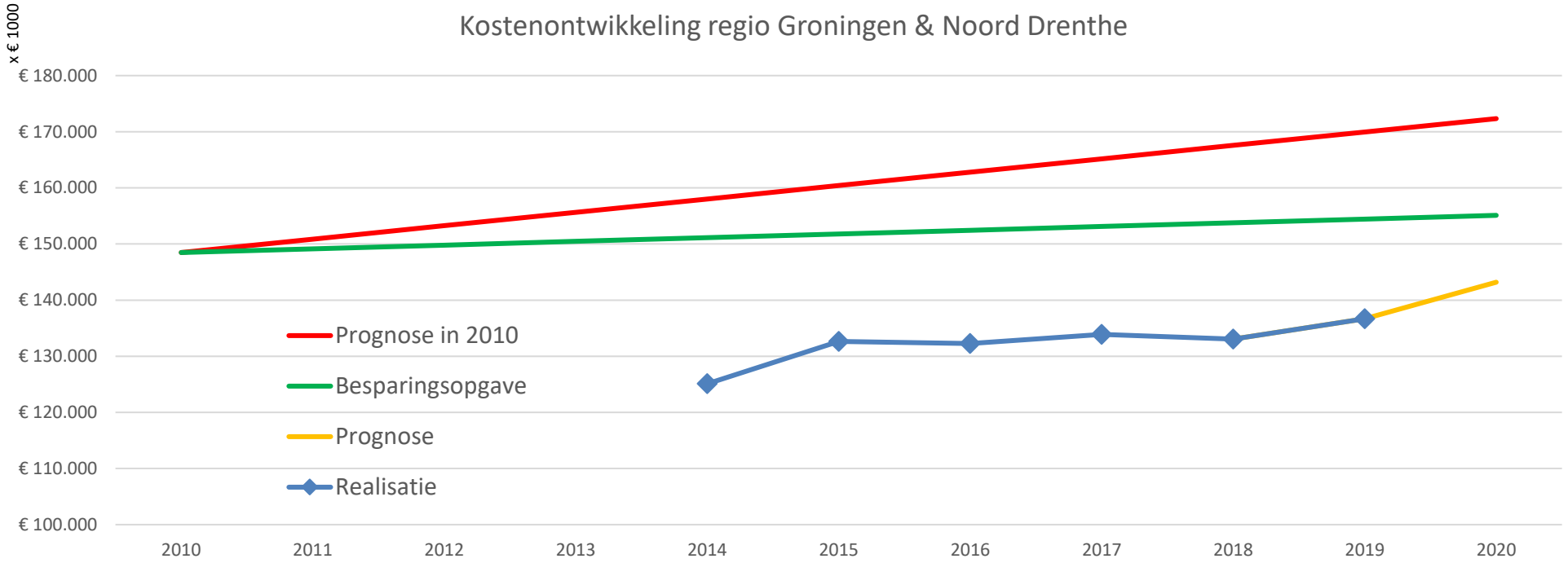

6.2 Personele middelen

Om de doelen uit het voorliggend GWRP te realiseren is het nodig om mensen in te zetten op het gebied van planvorming, onderhoud en maatregelen. Als referentie is de benodigde personele inzet geraamd met de systematiek van de Leidraad Rioleringen.

In de Kennisbank Riolering van Stichting Rioned is een rekentool beschikbaar gesteld voor het -globaal- bepalen van de personele capaciteit. Dit is afhankelijk van de grootte van de gemeente (kleiner dan 20.000 inwoners, tussen de 20.000 en 50.000 inwoners en groter dan 50.000 inwoners) en van het areaal en investeringsniveau.
Voor gemeente Noordenveld, met een inwoneraantal van ruim 31.000 is gebruik gemaakt van de rekentool voor gemeenten met 20.000 tot 50.000 inwoners.
Hierbij is rekening gehouden met de verwachte uitbesteding van werkzaamheden aan externe partijen.
Uit deze rekentool komt een benodigde capaciteit van 6,8 fte. Dit is voor 3 onderdelen:

1. Planvorming, onderzoek en facilitair
2. Onderhoud
3. Maatregelen

De huidige capaciteit is met een beleidsmedewerker, beheerder en twee storingsmonteurs aan de lage kant. In deze planperiode wordt nader onderzocht hoe de personele capaciteit op voldoende sterkte kan worden gebracht.

7. TOT SLOT

In dit hoofdstuk leest u de belangrijkste conclusies uit dit GWRP en het voorstel van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad.

7.1 Conclusies

Er is goed inzicht in de werking en veel inzicht in de kwaliteit van het stelsel. In de periode tot en met 2020/2021 is ingestoken op het toetsen van de theorie aan de praktijk en daarmee zo slim mogelijk te investeren. Er is echter wel sprake van structureel personeelstekort en vertrek van personeel, waardoor niet alles is uitgevoerd dat gepland was.

De focus komt nu meer te liggen bij het klimaatrobuust maken van ons water- en rioolsysteem, duurzaam investeren, beheer & onderhoud en het vergroten van het waterbewustzijn bij onze inwoners.

Er is rekening gehouden met investeringen op dit vlak, maar dit is nog wel afhankelijk van de uitkomsten van lopend onderzoek en het gewenste veiligheidsniveau.

Het is noodzakelijk dat de rioolheffing de komende jaren 2% per jaar stijgt om kostendekkend te blijven. De komende jaren wordt de voorziening ingezet om de stijging van de rioolheffing te beperken. Dit is exclusief inflatiecorrectie.

7.2 Besluit

Op27 oktober 2021 is het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan vastgesteld door de gemeenteraad van gemeente Noordenveld. Het raadsbesluit is bijgevoegd in bijlage 7.

BIJLAGEN

Bron: IJsfontein/Stichting RIONED

1.Wet- en regelgeving

Bron: Rijksoverheid (Helpdeskwater) en Stichting Rioned

Waterwet

De Waterwet regelt in hoofdzaak het beheer van watersystemen, waaronder waterkeringen, oppervlaktewater- en grondwaterlichamen. De wet is gericht op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, de bescherming en verbetering van kwaliteit van watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen. Niet in de laatste plaats levert de Waterwet een belangrijke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals: vermindering van regels, vereenvoudiging van vergunningstelsels en vermindering administratieve lasten.

Tekst van de Waterwet. Memorie van toelichting (Tweede Kamer 30 818, nr. 3). De parlementaire behandeling vindt u door in Officiële bekendmakingen te zoeken op Kamerstuk nummer 31858.
De Waterwet bevat o.a. de zorgplichten voor regenwater en voor grondwater. De Waterwet draagt waterschappen en gemeenten op om af te stemmen "met het oog op een doelmatig en samenhangend waterbeheer".
Meer informatie op de site van de Helpdesk Water. Zie ook: Brochure Waterwet in het kort (september 2008). Ledenbrief VNG over de Waterwet.

Wet milieubeheer

In beginsel vallen alle milieuaspecten onder de Wet milieubeheer (Wm). De Wm treedt echter terug als een andere wet bepaalde milieuaspecten regelt, zoals bijvoorbeeld het geval is met de Waterwet, die het overgrote deel van de watergerelateerde milieuaspecten regelt. De Waterwet ziet met name toe op het watersysteem terwijl de betreffende regels uit de Wm zien op de waterketen. Lozingen in rioolstelsels vallen bijvoorbeeld onder de Wm, alsmede de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater en de daaraan gekoppelde verplichting tot het opstellen van een Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan (GWRP). Voor het vormgeven van het gemeentelijk lozingenbeleid kunnen gemeente en waterkwaliteitsbeheerder bijgaande handleiding gemeentelijk beleid voor afvalwater raadplegen.

Artikel 4.22

1. De gemeenteraad stelt telkens voor een daarbij vast te stellen periode een Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan vast.
2. Het plan bevat ten minste:
a. een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater als bedoeld in artikel 10.33, alsmede de inzameling en verdere verwerking van afvloeiend hemelwater als bedoeld in artikel 3.5 van de Waterwet, en maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, als bedoeld in artikel 3.6 van laatstgenoemde wet en een aanduiding van het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
b. een overzicht van de in de door het plan bestreken periode aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a ;
c. een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen, bedoeld onder a en b , worden of zullen worden beheerd;
d. de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen als bedoeld onder a, en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
e. een overzicht van de financiële gevolgen van de in het plan aangekondigde activiteiten.
3. Indien in de gemeente een gemeentelijk milieubeleidsplan geldt, houdt de gemeenteraad met dat plan rekening bij de vaststelling van een Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan.
4. Onze Minister kan, in overeenstemming met Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, aan gemeenten de plicht opleggen tot prestatievergelijking ten aanzien van de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 10.33, alsmede de taken, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6 van de Waterwet. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de frequentie, inhoud en omvang van de prestatievergelijking.

Artikel 4.23

1. Het gemeentelijke rioleringsplan wordt voorbereid door burgemeester en wethouders. Zij betrekken bij de voorbereiding van het plan in elk geval:
a. gedeputeerde staten,
b. de beheerders van de zuiveringstechnische werken waarnaar het ingezamelde afvalwater wordt getransporteerd, en
c. de beheerders van de oppervlaktewateren waarop het ingezamelde water wordt geloosd.

2. Zodra het plan is vastgesteld, doen burgemeester en wethouders hiervan mededeling door toezending van het plan aan de in het eerste lid, onder a tot en met c, genoemde instanties, en Onze Minister.
3. Burgemeester en wethouders maken de vaststelling bekend in één of meer dag- of nieuwsbladen die in de gemeente verspreid worden. Hierbij geven zij aan op welke wijze kennis kan worden gekregen van de inhoud van het plan.

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) stelt regels om de bodem te beschermen. De Wbb maakt duidelijk dat grondwater een onderdeel van de bodem is. Daarnaast worden de sanering van verontreinigde bodem en grondwater door middel van de Wbb geregeld. Ook lozingen in of op de bodem kunnen op grond van de Wbb worden gereguleerd. Hier wordt verder informatie gegeven op de onderdelen in de Wbb die betrekking hebben op met 'water' gerelateerde zaken.

Regelgeving lozingen

Met de vernieuwing van de afvalwaterregelgeving (sinds 2008) zijn de uitvoeringsbesluiten (amvb's) geordend naar de doelgroep en niet meer naar compartiment waar de lozing plaatsvindt. Omdat elk van de besluiten regels stelt aan de verschillende lozingsroutes (riolering, bodem en oppervlaktewater), is ieder besluit ‘opgehangen' aan de verschillende beheerwetten: de Wet milieubeheer (Wm), de Waterwet, de Wet bodembescherming (Wbb) en (voor indirecte lozingen) de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Wabo

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is de geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. De Wabo regelt de procedures voor onder andere de Wm-vergunningverlening. U vindt hier de informatie over deze procedures. Inhoudelijk regelt de Wabo ondermeer de vergunningplicht voor indirecte lozingen met daaraan gekoppeld een adviesrecht voor de waterbeheerder.

Waterschapswet

De Grondwet (artikel 133) vereist voor de waterschappen een aparte zgn. organieke wet, de Waterschapswet.

Regelgeving grondwaterbeheer

Binnen het grondwaterbeheer zijn alle overheidsinstanties actief. Zowel rijk, waterschappen, provincies als gemeenten bedienen "knoppen" ter uitvoering van de aan hen opgedragen grondwatertaken.

Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken

De Wet Verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is op 1 januari 2008 in werking getreden. Definitieve tekst van de wet: Staatsblad 276 van 16 augustus 2007. Memorie van Toelichting (Tweede Kamer 30578, nr. 3). Aanvullende informatie: Vragen van de Tweede Kamer met antwoorden van de regering: Tweede Kamer 30 578 nr. 6
De Leidraad Riolering biedt ondersteuning bij de uitvoering. De VNG heeft voor de toepassing de publicatie *Van rioleringszaak naar gemeentelijke watertaak* uitgebracht. Voorbeelden van gemeentelijke rioleringsplannen en waterplannen op de site van de VNG.

Lozen op de riolering

Per doelgroep is er een AMvB voor het lozen op de riolering:

1. Voor particulieren (in werking sinds 1-1-2008): Regels voor het lozen op de riolering, de bodem en het oppervlaktewater zijn gebundeld in het Besluit lozing afvalwater huishoudens. Toelichting op het besluit door Infomil. Ministeriële regeling lozing afvalwater huishoudens met regels voor zuiverings- en infiltratievoorzieningen.
2. Voor bedrijven (in werking sinds 1-1-2008): Het Activiteitenbesluit (Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, Staatsblad 415, 19 oktober 2007) bevat de voorschriften voor bedrijven voor het lozen op de riolering. Toelichting: Informatieblad Activiteitenbesluit: Lozingen van ministerie VROM (februari 2007). De regels voor agrarische bedrijven worden opgenomen in het Activiteitenbesluit. De concept-regeling hiervoor is op 31-12-2010 gepubliceerd (Stcr. nr 21211).

3. Lozen vanuit openbaar gebied: Besluit lozing afvalwater buiten inrichtingen (in werking sinds 1 juli 2011). De bijbehorende ministeriële regeling volgt binnenkort.

In het Handboek Water van Infomil en de Helpdesk Water staat meer informatie over o.a. de regelgeving
voor afvalwaterlozingen.

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION)

De wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION) is op 1 juli 2008 in werking getreden. Tekst van de wet. Ook belangrijk: AmvB WION en memorie van toelichting. Per 1 augustus 2011 is er geen verplichting voor netbeheerders om gegevens over huisaansluitingen en kolkaansluitingen uit te wisselen. Lees meer.
Meer informatie over de WION:

- Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL)
- Dossier van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
- Kadaster: informatie voor netbeheerders
- CROW-publicatie 250: Graafschade voorkomen aan kabels en leidingen.

Overzicht Grondwaterbeschermingsgebied: Nietap.

https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/water/drinkwater/

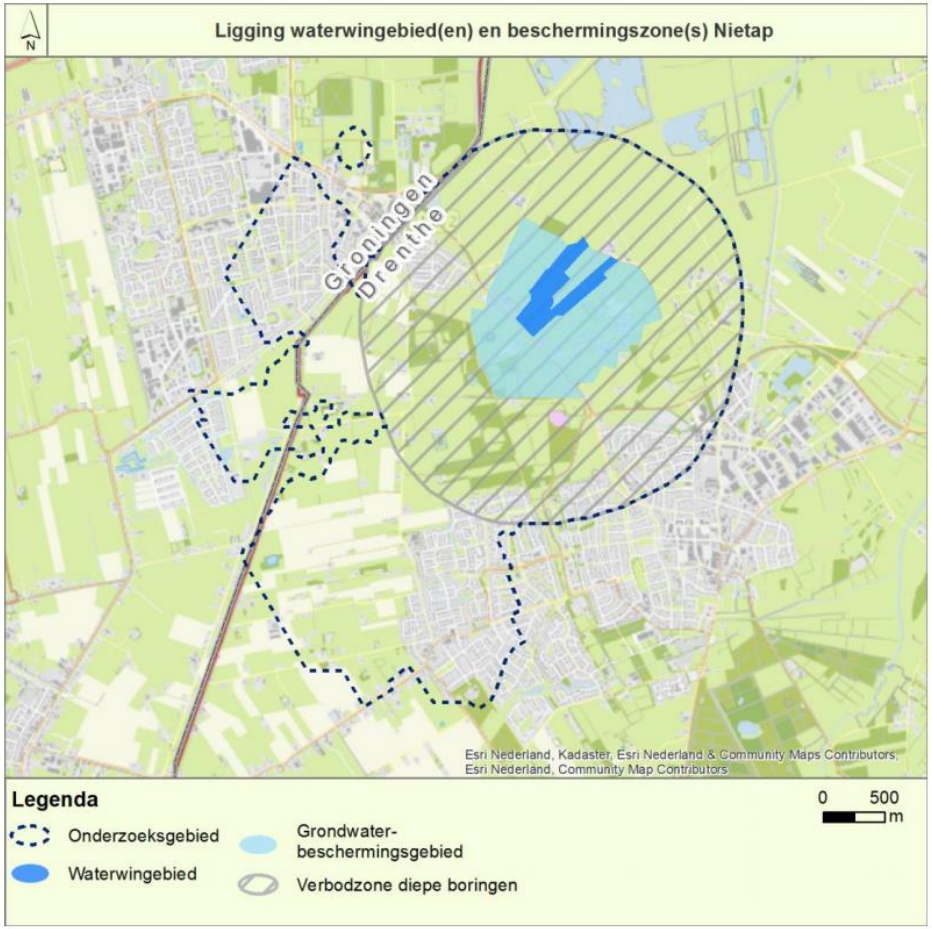

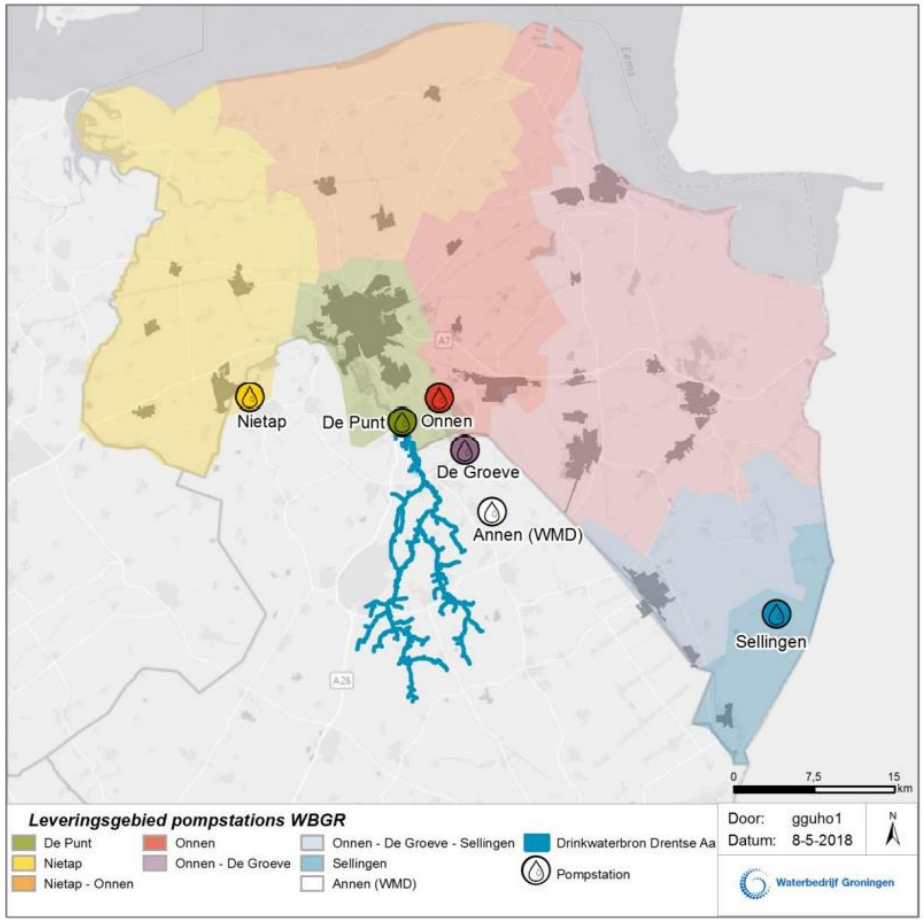

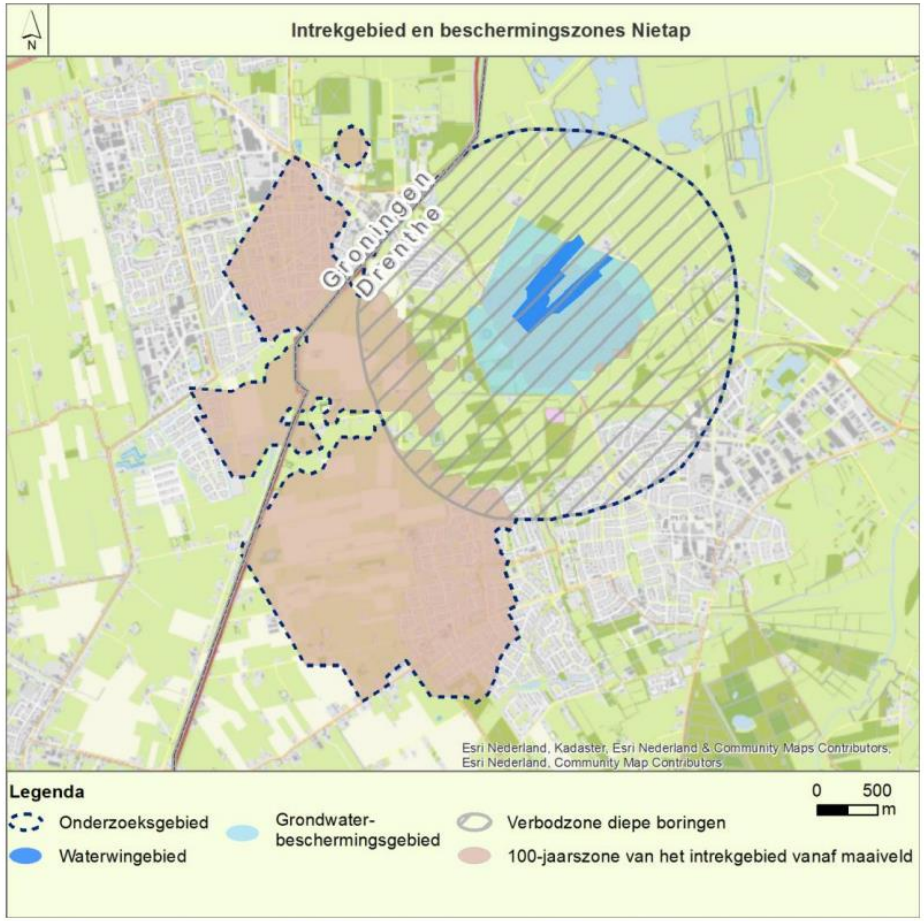
Intrekgebied en beschermingszones Nietap
N
Groningen
Drenthe
Esri Nederland, Kadaster, Esri Nederland & Community Maps Contributors, Esri Nederland, Community Map Contributors
Legenda
Onderzoeksgebied
Waterwingebied
Grondwater-beschermingsgebied
Verbodzone diepe boringen
100-jaarszone van het intrekgebied vanaf maaiveld
0 500
m

2.Wie doet wat?

Grondwater
Oorzaken van grondwaterproblemen liggen vaak op meerdere terreinen. Vaak hebben ze iets te maken met waterbeheer, ruimtelijke ordening, stedelijke inrichting én aanleg en onderhoud van bebouwing en stukken grond (percelen). Dat geldt ook voor de oplossingen. Daarom moet de grondeigenaar samen met alle overheden naar een oplossing zoeken. Dus met Rijk, provincie, gemeente én waterschap. In grote lijnen zijn hun rollen als volgt verdeeld:

Eigenaren
In Nederland bent u in principe zelf verantwoordelijk voor water op uw grond en onder uw huis. Dus ook voor grondwater, zoals vocht in huis. Dit kan ontstaan als het grondwater te hoog staat en uw huis aan de onderkant niet volgens de bouwregels waterdicht is. Dan kunt uw uw huis alsnog waterdicht (laten) maken.

De gemeente
De gemeente heeft een centrale rol. Zij is uw aanspreekpunt. De gemeente richt tenslotte de (openbare) ruimte in en beheert die. Ze verleent bouwvergunningen en houdt toezicht bij (bouw)activiteiten.

Waterschappen
Waterschappen houden zich niet direct bezig met grondwaterbeheer. Toch hebben ze een belangrijke rol. Zij zorgen namelijk voor de juiste hoogten van het oppervlaktewater. Een hoger waterpeil in sloten en boezems leidt tot een hogere grondwaterstand.

Provincies
De provincie verleent vergunningen voor boorputten en grondwateronttrekkingen. Daarnaast bemiddelt zij vaak bij het oplossen van grote grondwaterproblemen. Bijvoorbeeld om alle partijen aan tafel te krijgen. Vooral wanneer (het stoppen van) grondwaterwinningen een rol spelen (speelt) bij het grondwaterprobleem.

Rijk
Het Rijk bepaalt de hoofdlijnen van het landelijke beleid voor waterbeheer.

Is uw riool verstopt?

Als de huisaansluiting tot aan de erfafscheiding van u is en onder de stoep en de weg van de gemeente, kunt u de gemeente beschouwen als een buurman waar u niet zo maar aan de slag gaat. Neem contact op met uw gemeente wie wat doet en wat betaalt! Bel de gemeente of kijk op de website voor de regels van uw gemeente bij verstoppingen van huisaansluitingen.

Bron: www.riool.info

Gemeenten gaan verschillend met het oplossen van verstoppingen om. In gemeente Noordenveld geldt het volgende beleid:

<u>Rioolverstopping</u>

In geval van een rioolverstopping is het belangrijk om te weten of de verstopping de verantwoordelijkheid is van uzelf of van de gemeente. Daar komt u achter door het erfscheidingsputje op te graven. Als u niet weet waar dat putje ligt, kunt u contact opnemen met de gemeente. Het putje bevindt zich meestal 50 cm binnen de perceelsgrens.

<u>Water in het erfscheidingsputje</u>

Als het putje vol water staat kunt dit melden bij de gemeente. De gemeente zal de verstopping dan verhelpen. Als blijkt dat de verstopping in het gemeentelijk riool veroorzaakt is door onjuist gebruik van het particulier riool, dan zullen de kosten voor rekening van de veroorzaker komen. Laat u werkzaamheden door derden uitvoeren, dan zijn de kosten altijd voor uw eigen rekening.

<u>Geen water in het erfscheidingsputje</u>

Staat er geen water in het putje, dan zit de verstopping in het gedeelte op uw eigen perceel. U kunt de verstopping dan zelf verhelpen of een bedrijf inschakelen.

3.Functionele eisen en maatstaven

	Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden
	Doel 1: Inzameling en transport van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerde afvalwater		
1.1	Alle percelen binnen het gemeentelijk gebied, waar stedelijk afvalwater vrijkomt, moeten van een rioolaansluiting zijn voorzien, uitgezonderd in situaties waar lokale behandeling doelmatiger is.	Alle percelen voorzien van een aansluiting op de riolering, uitgezonderd in situaties waar lokale behandeling van het afvalwater doelmatiger is.	Registratie van percelen, die nog niet zijn aangesloten op de riolering en geen eigen zuivering hebben.
1.2	Er dienen geen ongewenst lozingen op de riolering plaats te vinden.	Geen overtredingen van de lozingsvoorwaarden in de Wm of APV.	Controle, handhaving, registratie (door gemeente).
1.3	De objecten moeten in goede staat zijn.	De toestand van de objecten vormt geen bedreiging voor de functie of omgeving.	Visuele inspectie met classificatie volgens NEN 3399-2004. Beoordeling volgens NEN 3398.
	Doel 2: Inzameling en verwerking van het hemelwater dat niet mag of niet kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding		
2.1	Zo min mogelijk hemelwater op de riolering.	Hoeveelheid afgekoppeld oppervlak.	Registratie van percelen welke afgekoppeld zijn van de riolering.
2.2	De instroming in riolen via kolken moet ongehinderd plaatsvinden.	Plasvorming bij kolken zodanig beperken, dat de verkeersveiligheid niet in het geding komt.	Waarnemingen, klachten.
2.3	Ingezameld hemelwater dient op adequate wijze verwerkt te worden.	Kwaliteit van ingezameld hemelwater in relatie tot ontvangend oppervlaktewater.	Periodieke waterkwaliteitsmetingen (waterschap).
2.4	De objecten moeten in goede staat zijn.	De toestand van de objecten vormt geen bedreiging voor de functie of omgeving..	Visuele inspectie met classificatie volgens NEN 3399-2004. Beoordeling volgens NEN 3398.
2.5	Er mag geen drainage- of oppervlaktewater via de DWA- of gemengde riolering worden afgevoerd.	Hoeveelheid afgevoerd drainage- of oppervlaktewater.	Waarneming en berekening afvoerdebiet bij droogweeromstandigheden.
	Doel 3: Transport van het ingezamelde water naar een daarvoor bestemd lozingspunt		
3.1	De afvoercapaciteit moet op alle plaatsen voldoende zijn om bij droog weer het aanbod van afvalwater te verwerken.	Optimaal stelselontwerp volgens Leidraad Riolering, deel B “ontwerpgrondslagen”.	Registratie draaiuren.
3.2	Het afvalwater dient zonder overmatige aanrotting de RWZI te bereiken.	Geen verloren berging en beperking verblijftijd afvalwater in stelsel.	Hydraulische berekening.
3.3	De afvoercapaciteit moet voldoende zijn om het aanbod van afvalwater bij hevige neerslag te kunnen verwerken.	Gemiddeld (maximaal) 1 keer per 2 jaar water-op-straat (theoretisch, bui 07 of 08 Leidraad Riolering). Voor nieuwe stelsels geldt maximaal 1 keer per 5 jaar water-op-straat (theoretisch, bui 09 Leidraad Riolering).	Hydraulische berekening conform Leidraad C2100 bij een gebeurtenis met een herhalingstijd van T=2, voor nieuwe stelsels geldt een herhalingstijd van T=5.
3.4	De afstroming dient gewaarborgd te zijn.	Verblijftijd maximaal 24 uur.	Hydraulische berekening.
3.5	De afvoercapaciteit van de riolering is afgestemd op het stelseltype.	1. Geen regenwater op drukriolering 2. Geen vuilwater op regenwaterriolering	Waarneming Waarneming

	Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden
	Doel 4: Voorkomen van ongewenste emissies naar bodem, grond- en oppervlaktewater		
4.1	Riolen en andere objecten dienen in hoge mate waterdicht te zijn.	Stromende lekkages van grondwater in objecten komen niet voor. Het lekverlies mag niet te groot zijn.	Visuele inspectie met classificatie volgens NEN 3399-2004. Beoordeling volgens NEN 3398.
4.2	De vervuilingstoestand in de riolering dient acceptabel te zijn.	Slechts beperkte aanwezigheid van ingrijpmaatstaven voor afstroming.	Visuele inspectie met classificatie volgens NEN 3399-2004. Beoordeling volgens NEN 3398.
4.3	De vuiluitworp door overstorten op bodem, grond- en oppervlaktewater dient beperkt te zijn.	De vuiluitworp mag de doelstelling voor de kwaliteit van bodem, grondwater en oppervlaktewater niet in gevaar brengen.	Landelijke ijkpunten voor stoffen in watersystemen (KRW).
4.4	Overstortingen mogen niet leiden tot inundaties.	Voldoende afvoercapaciteit oppervlaktewater.	Hydraulische berekening ontvangend water.
4.5	De vuiluitworp door regenwaterlozingen op bodem, grond- en oppervlaktewater dient beperkt te zijn.	De vuiluitworp mag de doelstelling voor de kwaliteit van bodem, grondwater en oppervlaktewater niet in gevaar brengen.	Landelijke ijkpunten voor stoffen in watersystemen (KRW).
	Doel 5: Overlast (in brede zin van het woord) voor de omgeving door de inzameling en transport wordt voorkomen		
5.1	De bedrijfszekerheid van gemalen en andere objecten dient in hoge mate gewaarborgd te zijn.	Het aantal storingen per bemalingsgebied dient beperkt te zijn.	Waarnemen en registratie van klachten.
5.2	De stabiliteit van de riolen dient zodanig gewaarborgd te zijn dat instortingen niet voorkomen.	De toestand van de objecten vormt geen bedreiging voor de functie of omgeving.	Visuele inspectie met classificatie volgens NEN 3399-2004. Beoordeling volgens NEN 3398.
5.3	De riolering dient zonodig te worden be- en ontlucht dat overlast door stank wordt voorkomen.	Het aantal klachten per jaar dient beperkt te zijn.	Waarnemen en registratie van klachten.
5.4	Overlast tijdens werkzaamheden aan de riolering dient beperkt te zijn.	Afstemming met andere overheden, diensten en nutsbedrijven. Bereikbaarheid percelen zoveel mogelijk handhaven.	Toetsen aan procedures voor afstemming.
5.5	Voorkomen van versnelde afvoer van schoon hemelwater.	Voldoen aan de trits ‘vasthouden, bergen en afvoeren’. Bij uitbreidingsplannen maximale afvoer conform landelijke afvoer.	Beoordelen waterhuishoudkundige plannen.
	Doel 6: Zorgen dat voor zover mogelijk het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert door afname van overtollig grondwater.		
6.1	Belemmering van de functie van publiek gebied mag niet voorkomen als gevolg van te hoge of te lage grondwaterstanden.	Geen structurele vernatting of verdroging van publiek gebied.	Waarnemen en registratie van klachten.
6.2	Overtollig grondwater moet kunnen worden afgevoerd door het regenwaterriool.	Aanwezige grondwaterdrainage moet kunnen worden aangesloten op het RWA.	Registratie van aansluitingen.

	Functionele eisen	Maatstaven	Meetmethoden
	Doel 7: doelmatig rioleringsbeheer		
7.1	Het rioleringsbeheer dient zo goed mogelijk te worden afgestemd met andere gemeentelijke (beheer)taken.	In relevante documenten de samenhang aangeven.	Waarneming en toetsing op documenten op aanwezigheid samenhang.
7.2	De gebruikers van de riolering dienen bekend te zijn en ongewenste lozingen moeten worden voorkomen.	Actueel houden overzicht gebruikers. Controle op naleving van vergunningen. Controleerbare afstemming met handhaving en bouw- en woningtoezicht. Geen onjuiste aansluitingen op de riolering.	Tenminste 1x/jaar controle en actualiseren bestand. Registratie van controles en handhaving conform vergunningsvoorwaarden. Signaleren tijdens visuele inspecties.
7.3	Inzicht in de kosten op lange termijn.	Rioolheffingsberekeningen maken over een termijn van minimaal 20 jaar en een doorkijk naar eventuele investeringspieken. Actueel houden verwachte kosten en investeringen.	Toetsing kostendekkingsparagraaf van het GWRP. Kosten- en investeringsoverzicht is niet ouder dan 5 jaar.
7.4	Er dient voldoende inzicht te bestaan in het functioneren van de riolering en de toestand van de objecten.	Rioleringsgegevens zijn toegankelijk en beschikbaar. Alle riolen ouder dan 30 jaar worden elke 10 jaar gereinigd en met een rijdende videocamera vanuit het riool geïnspecteerd. Revisiegegevens worden binnen 1 maand verwerkt. Hydraulische controleberekeningen worden gemiddeld 1 maal per 10 jaar uitgevoerd. Afhankelijk van de plaatselijke situatie kan hier van worden afgeweken. Klachten van gebruikers worden geregistreerd.	Waarneming. Verificatie met beheersysteem. Waarneming. Waarneming. Waarneming.

4.Woorden- en begrippenlijst

aangroei	verzameling van organismen die zich op de buiswand hebben vastgehecht of in slierten aan de buiswand hangen
aansluitvergunning	vergunning op grond van de aansluitverordening en de Wvo die wordt afgegeven door het zuiveringsschap voor de aansluiting op de rioolwaterzuiveringsinrichting (RWZI)
aantasting	een wijziging van de structuur van de buiswand als gevolg van (bio)chemische of mechanische processen
afvalwater	alle water waarvan de houder zich - met het oog op de verwijdering daarvan - ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen (opmerking: hieronder wordt dus ook afvloeiend regenwater begrepen)
afvoerend oppervlak	het naar de riolering afwaterende oppervlak
afzetting	aankoeking van slib, vet en kalk op de buiswand; tevens afzetting van bodemmateriaal anders dan zand ter plaatse van een buisverbinding of scheur
basisinspanning	term die de waterkwaliteitsbeheerders gebruiken voor het aanduiden van de inspanningen die elke gemeente moet uitvoeren of uitgevoerd hebben om de vuiluitworp uit de riolering tot een bepaald niveau te reduceren
basisrioleringsplan	voor een Wvo- of aansluitvergunningaanvraag opgesteld document (tekening + toelichting en berekeningen) met de huidige situatie van de riolering en de uit te voeren verbeteringsmaatregelen
bemalingsgebied	een rioleringsgebied waaruit het afvalwater door een gemaal wordt verwijderd
beoordelen	het toetsen van een parameter aan de bijbehorende maatstaf en het geven van een oordeel over de uitkomsten van de toetsing
bergbezinkbassin	reservoir voor de tijdelijke opslag van afvalwater waarin tevens slibafzetting plaatsvindt met een voorziening om het slib te kunnen verwijderen en waaruit overstortingen kunnen plaatsvinden
berging	de inhoud van de riolering uitgedrukt in m^3 of mm/ha
bergingsverlies	de vermindering van berging door permanente vulling in de riolering als gevolg van verzakkingen
classificatie	de indeling van toestandsaspecten in klassen
dg DIALOG Riolering	het computerprogramma voor rioleringsbeheer
droogweerafvoer (dwa)	de hoeveelheid afvalwater die per tijdseenheid in een droog-weersituatie via het rioolstelsel wordt afgevoerd
drukriolering	riolering waarbij het transport plaatsvindt door middel van pompjes en persleidingen
dwa-rioolstelsel	zie vuilwaterrioolstelsel
emissiespoor	onderdeel van het tweesporenbeleid van waterkwaliteitsbeheerders gericht op het tot een bepaald niveau terugbrengen van de emissies (vuiluitworp) uit een rioolstelsel, ongeacht de werkelijke waterkwaliteit
externe overstort	rioolput voorzien van een overstortdrempel die loost buiten het in beschouwing genomen rioolstelsel, meestal op oppervlaktewater
gemengd rioolstelsel	rioolstelsel, waarbij afvalwater inclusief ingezamelde neerslag door 1 leidingstelsel wordt getransporteerd
gescheiden rioolstelsel	rioolstelsel, waarbij afvalwater exclusief neerslag door een leidingstelsel wordt getransporteerd en neerslag door een afzonderlijk leidingstelsel rechtstreeks naar oppervlaktewater wordt afgevoerd
hydraulisch	waarbij van de leer van de praktische toepassing van waterbeweging gebruik wordt gemaakt
hydraulische berekening	het door rekenen bepalen van het hydraulisch functioneren van een rioolstelsel
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater. Het is een systeem dat het huishoudelijk afvalwater zuivert van één object.

ingrijpmaatstaf	grenstoestand waarbij ingrijpen in de actuele toestand noodzakelijk is en waarbij maatregelen moeten worden opgesteld
inhangend voegmateriaal	voegmateriaal (kit, bitumineuze profielstrip) dat uit de voeg in het doorstroomprofiel is gezakt of gedrukt
inhangende rubberring	een niet gescheurde rubberring die zichtbaar is of een gescheurde rubberring waarvan een gedeelte in het doorstroomprofiel hangt
inspectie	het waarnemen, herkennen en beschrijven van de toestand
lekkage	het intreden of uittreden van water via voegen, scheuren, langs inlaten of door de buiswand
maatstaf	grenswaarde (getalsmatig) op basis waarvan geconcludeerd wordt of aan een functionele eis wordt voldaan
obstakels	voorwerpen in het riool die geen functie in rioleringstechnische zin hebben en geen deel uitmaken van een normale afvalwaterstroom
onderhoud	herstel van het oorspronkelijke functioneren, waarbij de toestand van objecten ongewijzigd gehandhaafd wordt
onderzoek	het verzamelen, ordenen, analyseren en verwerken van gegevens, zodanig dat informatie kan worden afgeleid over de toestand en het functioneren van de buitenriolering
overstorting	de lozing van afvalwater via een overstortdrempel naar oppervlaktewater
overstortput	rioolput voorzien van een overstortdrempel
pompovercapaciteit	(poc) het deel van de pompcapaciteit dat beschikbaar is voor de regenwaterafvoer. Het andere deel van de capaciteit is beschikbaar voor de afvalwaterafvoer tijdens droog weer
randvoorziening	vloeistofdichte voorziening als onderdeel van het rioolstelsel die als doel heeft de lozing van vuil uit het rioolstelsel op oppervlaktewater te verminderen
regenwaterriool	riool alleen bestemd voor de inzameling en het transport van neerslag
regenwaterrioolstelsel	rioolstelsel alleen bestemd voor de inzameling en het transport van neerslag
renovatie	herstel van het oorspronkelijke functioneren, waarbij een ingrijpende toestandswijziging wordt doorgevoerd; evenaren technische staat van nieuwaanleg
reparatie	herstel van het oorspronkelijke functioneren, waarbij een beperkte toestandswijziging wordt doorgevoerd
riolering	het samenstel van riolen, rioolputten en bijbehorende voorzieningen voor de inzameling en het transport van afvalwater
riool	samenstel van buizen tussen twee putten bestemd voor de inzameling en/of het transport van afvalwater
rioolput	constructie toegang gevend tot het rioolstelsel (te herkennen aan gietijzeren deksels in de weg)
rioolwaterzuiveringsinrichting	het totaal van de grond, gebouwen en apparatuur voor de zuivering van afvalwater (RWZI)
rwa-riool	zie regenwaterriool
rwa-rioolstelsel	zie regenwaterrioolstelsel
scheuren	het geheel van scheuren, barsten en breuken
verbeterd gescheiden rioolstelsel	gescheiden rioolstelsel met voorzieningen waardoor de neerslag slechts bij wat grotere regenbuien naar oppervlaktewater wordt afgevoerd. Het meest vervuilde deel van de neerslag wordt 'geborgen' in de riolering en naar de zuivering afgevoerd.
verbeteren	het aanpassen van het oorspronkelijke functioneren
vervangen	herstel van het oorspronkelijke functioneren, waarbij het bestaande object wordt verwijderd en een nieuw gelijkwaardig object wordt teruggeplaatst
visuele inspectie	het op directe wijze dan wel op indirecte wijze via optische hulpmiddelen inspecteren van de toestand
vrijverval	riool waardoor afvalwater door middel van de zwaartekracht wordt getransporteerd
vuilemissie	zie vuiluitworp

vuiluitworp	het totaal aan stoffen (niet zijnde water) geloosd uit een rioolstelsel op het oppervlaktewater via overstorten. Hierbij kan gedacht worden aan biologisch afbreekbare stoffen die bij afbraak in het water zuurstof verbruiken (BZV), aan stikstof en fosfaten en aan zware metalen
vuilwaterriool	riool alleen bestemd voor de inzameling en het transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, niet zijnde neerslag
vuilwaterrioolstelsel	rioolstelsel voor de inzameling en het transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, niet zijnde neerslag
waarschuwingsmaatstaf	grenstoestand waarbij de actuele toestand discutabel is en nader onderzoek nodig is
wadi	systeem voor hemelwater afvoer door drainage en infiltratie
waterkwaliteitsdoelstelling	doelstelling voor de kwaliteit van een oppervlaktewater nodig om dat water een bepaalde functie te kunnen laten vervullen
water op straat	het optreden van waterstanden boven maaiveldniveau
wateroverlast	het optreden van waterstanden boven maaiveldniveau waarbij hinder of schade wordt ondervonden
wortelingroei	de wortels van bomen of planten, die door voegen, scheuren of via gebouw- of kolkaansluitingen het riool zijn ingegroeid
zandinloop	het intreden van zand via buisverbindingen of scheuren
zand- en vuilophoping	opgehoopt materiaal met een losse structuur

Afkoppelen
Oorspronkelijk letterlijk het ‘afkoppelen’ van straten, daken en ander verhard oppervlak dat op een gemengd stelsel loosde. Nu ook in gebruik voor nieuwbouwsituaties met bijvoorbeeld infiltratieriolen, wadi’s of infiltratiekoffers. Vaak vindt afkoppelen gedeeltelijk plaats omdat moeilijk bereikbare plaatsen de duur zijn. Afkoppelen ost snel € 20.- per m2 of meer, als dit met andere werkzaamheden gecombineerd wordt.

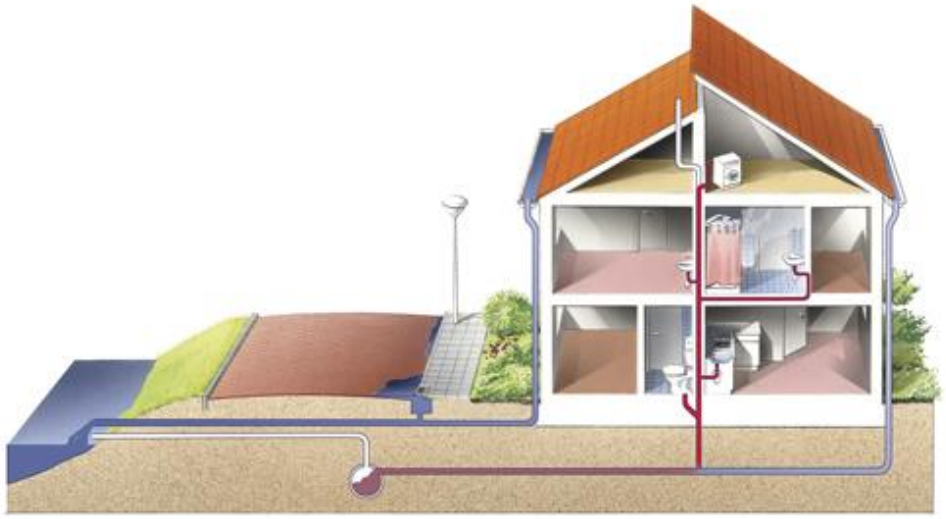

Bergbezinkbassin
Grote betonnen bassins die de afgelopen jaren voor overstorten zijn aangelegd. De werking is dubbel: er wordt water geborgen (opgeslagen) na dat de bui weer via het riool naar de rwzi verdwijnt. Ook bezinkt het vuil in het water voor een deel, zodat het water dat in sloot of gracht terecht komt schoner is.

Gemengd stelsel
Stelsel waarin huishoudelijk afvalwater en hemelwater in één buis terecht komen. Het grootste gedeelte van de Nederlandse riolering is gemengd. Bij een gemengd stelsel zijn overstorten voor de afvoer van hevige buien essentieel.

Gescheiden stelsel
Stelsel waarin afvalwater en hemelwater in aparte buizen terecht komen. Hemelwater gaat naar vijver, sloot of kanaal. Bij verbeterd gescheiden stelsel gaat het eerste gedeelte van hemelwater naar de rzwi. Omdat het vaak een beetje regent komt driekwart van alle hemelwater in de rwzi terecht.

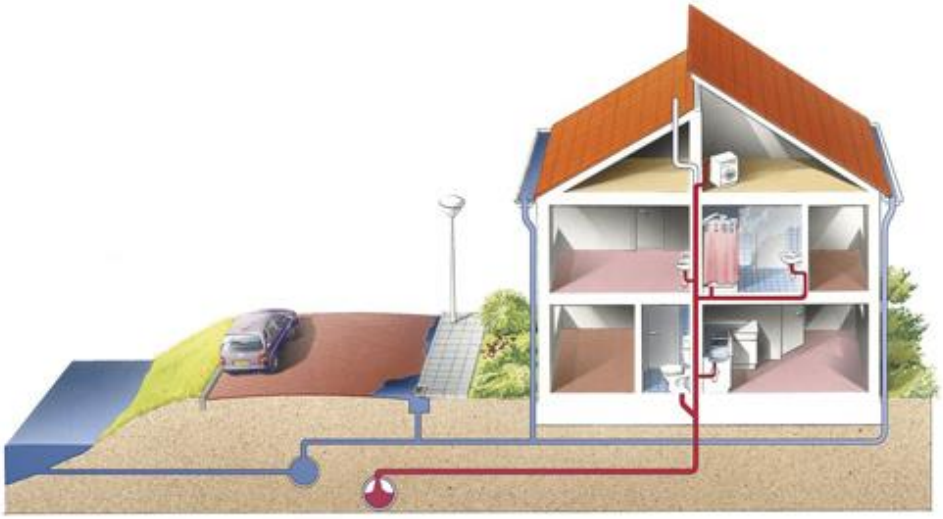

GWRP
Gemeentelijke rioleringsplan waarin een gemeente meestal iedere 4 of 5 jaar beschrijft wat zij wil hebben, wat ze nu heeft en wat zij dus moet doen en wat dat gaat kosten. Het is belangrijk om hier voldoende energie in te steken en als gemeenteraad op de doelen te sturen. Meer informatie

Overstort
Noodzakelijk onderdeel van een gemengd rioolstelsel voor de afvoer van hevige buien. De afvoercapaciteit van overstorten is ongeveer 30 keer zo groot als die naar de zuivering. Omdat riolen veel water kunnen bergen (opslaan) en de aanleg van bergbezinkbassins verdwijnt op jaarbasis 5% van al het hemelwater via de overstort, vermengd met afvalwater.

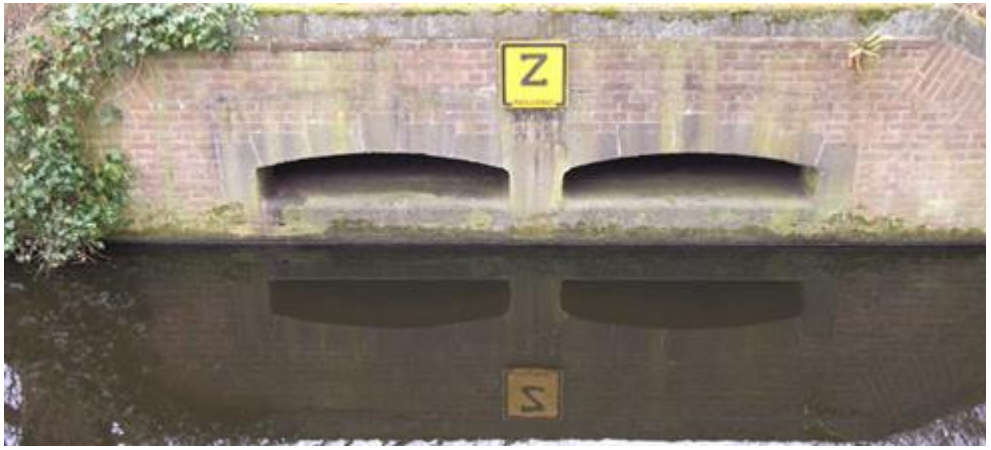

Rwzi
De rioolwaterzuiveringsinrichting (Rwzi) zorgt voor de zuivering van afvalwater en is in beheer bij een waterschap. Hiervoor betalen de lozers een zuiveringsheffing.

Rioolheffing
Heffing die gemeenten mogen opleggen voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken. Deze mag maximaal kostendekkend zijn en bedroeg in 2014 gemiddeld € 186.- voor een meerpersoonshuishouden. De stijging van de rioolheffing komt voornamelijk door de vervangingsinvesteringen en de financieringswijze daarvan.

(Bron: ABC www.rioolenraad.nl)

5.Literatuurlijst

- Benchmark Riolering 2016
- Basis rioleringsplan (BRP) Noordenveld
- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Noordenveld t/m 2019
- Grondwatermeetplan gemeente Noordenveld 2019
- Kennisbank Riolering, Stichting RIONED
- Stichting Rioned: www.riool.net, www.riool.info, www.rioolenraad.nl
- Waterakkoord “Kop van Drenthe”, 2020
- Hoogtekaart van Nederland, Alterra, Wageningen UR
- Samenwerking Waterketen Groningen – Noord Drenthe

6.Rioolheffingsberekening

In onderstaande tabel zijn de inkomsten en uitgaven voor de planperiode weergegeven.

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomsten					
Aantal aansluitingen op riolering WOZ <12.000	612	612	612	612	612
Tarief rioolheffing	€ 42,95	43,80	44,68	45,57	47,44
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 12.000-26.000	270	270	270	270	270
Tarief rioolheffing	€ 91,31	93,14	95,00	96,90	100,87
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 26.000-47.000	140	140	140	140	140
Tarief rioolheffing	€ 166,47	169,79	173,19	176,65	183,90
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 47.000-100.000	743	743	743	743	743
Tarief rioolheffing	€ 220,25	224,65	229,14	233,73	243,31
		-	-	-	-
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 100.000-153.000	1449	1.449	1.449	1.449	1.449
Tarief rioolheffing	€ 230,98	235,60	240,31	245,12	255,17
		-	-	-	-
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 153.000-256.000	6145	6.145	6.145	6.145	6.145
Tarief rioolheffing	€ 241,72	246,55	251,48	256,51	267,03
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 256.000-403.000	4690	4.690	4.690	4.690	4.690
Tarief rioolheffing	€ 252,46	257,50	262,65	267,91	278,89
Aantal aansluitingen op riolering WOZ 403.000-583.000	1763	1.763	1.763	1.763	1.763
Tarief rioolheffing	€ 263,19	268,46	273,82	279,30	290,75
Aantal aansluitingen op riolering WOZ >583.000	549	549	549	549	549
Tarief rioolheffing	€ 273,93	279,41	285,00	290,70	302,61
Gebruikersbelasting	€ 93.575,00	95.446,50	97.355,43	99.302,54	101.288,59
Totaal (A)	**€ 3.949.927**	**€ 4.028.925**	**€ 4.109.504**	**€ 4.191.694**	**€ 4.361.468**

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026
Uitgaven					
Oude kapitaallasten					
Oude kapitaallasten	1.879.046	1.751.878	1.729.936	1.699.439	1.658.555
Correctie kapitaallast 50% in jaar van investeren (incl BTW)		89.157			
			-	-	-
Nieuwe kapitaallasten (investeringen excl. BTW)					
Kapitaallast afschrijving Lineair	-	98.733	172.417	246.100	319.783
Rente component	-	44.584	73.033	100.376	126.615
Subtotaal	***-***	***143.317***	***245.449***	***346.476***	***446.398***
Nieuwe kapitaallasten (BTW investeringen)					
Kapitaallast BTW investering lineair	294	20.734	36.208	51.681	67.155
Rente component	-	9.363	15.337	21.079	26.589
Subtotaal	***294***	***30.097***	***51.544***	***72.760***	***93.744***
Subtotaal kapitaallasten	**1.879.340**	**2.014.449**	**2.026.930**	**2.118.675**	**2.198.696**
Exploitatie					
Reiniging en inspectie	105.126	105.126	105.126	105.126	105.126
Personeelskosten	397.920	397.920	397.920	397.920	397.920
Beheer en onderhoud	311.880	311.880	311.880	311.880	311.880
Baggerkosten	103.530	103.530	103.530	103.530	103.530
Energiekosten	118.447	118.447	118.447	118.447	118.447
Overige kosten	425.308	425.308	425.308	425.308	425.308
Veegkosten 30%	155.133	155.133	155.133	155.133	155.133
Veegkosten verhoogd naar 50% min berekende verlaging van kosten	103.422	103.422	103.422	103.422	103.422
		-	-	-	-
Subtotaal exploitatie	**1.720.766**	**1.720.766**	**1.720.766**	**1.720.766**	**1.720.766**
Subtotaal uitgaven	***3.600.106***	***3.735.215***	***3.747.696***	***3.839.441***	***3.919.462***
BTW exploitatie	239.213	239.213	239.213	239.213	239.213
BTW Investeringen (oude kapitaallasten)	290.779	315.559	315.559	315.559	315.559

Overhead	157.680	157.680	157.680	157.680	157.680
Reserve/Voorziening riolering	337.851-	418.742-	350.644-	360.199-	270.446-
Exploitatie					
Inkomsten-Uitgaven	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Stand Voorziening Riolering					
Stand voorziening begin jaar	2.304.000	1.966.149	1.547.407	1.196.763	836.564
Investeringen ten laste van voorziening					
Toename/afname voorziening tijdens jaar	337.851-	418.742-	350.644-	360.199-	270.446-
Stand voorziening eind jaar	1.966.149	1.547.407	1.196.763	836.564	566.118
Investeringen	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Investering per jaar					
Investering afschrijving 60 jaar exclusief BTW					
Investering afschrijving 40 jaar exclusief BTW	2.544.000	1.542.000	1.542.000	1.542.000	1.542.000
Investering afschrijving 30 jaar exclusief BTW					
Investering afschrijving 20 jaar exclusief BTW					
Investering afschrijving 15 jaar exclusief BTW	€ 527.000	€ 527.000	€ 527.000	€ 527.000	€ 527.000
Subtotaal netto investeringen per jaar	***3.071.000***	***2.069.000***	***2.069.000***	***2.069.000***	***2.069.000***

7.Besluit

GEMEENTE NOORDENVELD

Raad d.d. 27-10-21
Besluit: Aangenomen
18 voor
4 tegen
(LgN en CDA)

Aan de gemeenteraad

Agendapunt: 5.7/27102021
Zaaknummer: 4225

Roden, 17 september 2021

Onderwerp
Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan gemeente Noordenveld 2022-2026

Programma:
4. Groen beleven

Programmadoelstelling:
Wij werken aan de inrichting van een waterrobuust en klimaatbestendig bebouwd gebied, met 2050 als horizon.

Taakveld:
7.2 Riolering

Behandelend Collegelid:
Wethouders Kirsten Ipema en Henk Kosters

In behandeling bij:
Ines Tuinstra

Gevraagd besluit:
1. Het voornemen uitspreken om te komen tot een gemeentelijk Water- en Rioleringsplan gemeente Noordenveld 2022-2026 inclusief de meerjarenbegroting vaststellen waarbij het daadwerkelijk beschikbare budget jaarlijks wordt vastgesteld
2. Het bedrag voor 2022 vaststellen op € 4.293.724 onder voorbehoud van goedkeuring van de gemeentebegroting
3. Instemmen met het toerekenen van 50% van de kosten voor straatreiniging aan de rioolheffing
4. Het voornemen uitspreken om te komen tot een Verordening afvoer hemelwater en grondwater
5. Te besluiten om op beide voornemens de wettelijk voorgeschreven inspraak te voeren en ten behoeve daarvan bijgaand inspraakbesluit vast te stellen (bijlage)

Kern van het gevraagde besluit
Vanuit de Wet milieubeheer is de gemeente verplicht om periodiek een gemeentelijk rioleringsplan vast te stellen. Hierin wordt beschreven welke voorzieningen er aanwezig zijn voor afvalwater en hemelwater en welke maatregelen worden getroffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.
In de afgelopen jaren is gebleken dat de gevolgen van klimaatadaptatie, met name droogte en wateroverlast in onze gemeente belangrijke aspecten zijn waar we mee aan de slag moeten. Aan de opdracht om hiervoor maatregelen te treffen wordt op dit moment gewerkt. Hierover wordt u later geïnformeerd.
Ook nu worden er al werkzaamheden uitgevoerd om deze gevolgen het hoofd te bieden door water vast te houden, te bergen en af te voeren. Daarbij zetten we in op bovengrondse structuren inclusief het groen. Daarnaast wordt regenwater zoveel mogelijk afgekoppeld om het functioneren van het riool, verminderen van energieverbruik, verminderen van verdroging, betere doorspoeling van het oppervlaktewatersysteem en het beter functioneren van de afvalwaterzuivering.

Voor het gemeentelijk Water- en Rioleringsplan vindt een focusverschuiving plaats van het instand houden van het systeem naar het waterrobuust inrichten van het systeem. Deze focuswijziging vindt plaats uit de noodzaak om de gevolgen van de klimaatverandering te beperken. Om dit te kunnen bekostigen zonder de inwonerslasten fors te verhogen, gaan we uit van risicogestuurd plannen van het vervangingsmoment.
Een zo nauwkeurig mogelijke bepaling van de levensduur van riolering is de basis voor risicogestuurd beheer. Voordat hinder ontstaat, moet door reparatie, renovatie of vervanging zijn ingegrepen. Doel is om daar waar dat doelmatig is reparaties uit te voeren of te relinen in plaats van een riool te vervangen. Hiermee wordt de levensduur van de riolering vergroot en hoeft minder geïnvesteerd te worden. Uit de inspecties van de afgelopen jaren blijkt dat de kwaliteit van het systeem dusdanig is dat dit mogelijk is.

Door de straten schoon te houden door regelmatig te vegen, worden storingen en extra onderhoud aan de riolering voorkomen. Daarnaast kan bladafval zorgen voor verstoppingen en daarmee wateroverlast. Dit kan door regelmatig vegen worden beperkt. De meerwaarde voor het watersysteem maakt het mogelijk om 50% van de kosten voor het vegen toe te rekenen aan de rioolheffing, waardoor dit niet ten laste van de algemene voorziening komt.

Om overlast tgv extreme neerslag te voorkomen kan het noodzakelijk zijn dat alle regenwater wordt afgekoppeld of dat het afgekoppelde regenwater dmv infiltratie er voor kan zorgen dat de ondergrond niet geen ongewenste zetting gaat vertonen. Dit gebeurt vanzelfsprekend in overleg met de inwoners.
Over het algemeen zien inwoners het belang van dergelijke maatregelen in en wordt toestemming gegeven om dit uit te voeren. In die situaties waar dit niet het geval is, maar het in het kader van het algemeen belang noodzakelijk is, kan vanuit de Verordening afvoer hemelwater en grondwater de verplichting tot medewerking worden opgelegd.

De verordeningsbevoegdheid omvat twee onderdelen:
1. Het stellen van voorwaarden aan het lozen van afvloeiend regenwater of van grondwater op of in de bodem of in een riool.
2. En het beëindigen van lozingen van afvloeiend regenwater of van grondwater in een vuilwaterriool (afkoppelen).

De verordeningsbevoegdheid beperkt zich tot de omgang met afvloeiend regenwater en grondwater. Het afkoppelen beperkt zich tot het gemengde riool en niet de andere vormen van riool en bodem. Indien de verordening zal worden ingezet om regenwater af te koppelen, dan zal dat op kosten van de gemeente gebeuren, tenzij er sprake is van oneigenlijk gebruik van het systeem, zoals drukriolering waar geen regenwater op mag worden aangesloten. Door deze verordening vast te stellen kunnen investeringen van de gemeente optimaal worden benut (afkoppelprojecten). Tevens kan in buitengebied worden gehandhaafd op aangesloten regenwater op het drukrioleringssysteem indien dat tot problemen leidt.

Inclusie (iedereen doet mee)
Niet van toepassing

Duurzaamheid
Met het gemeentelijk Water- en Rioleringsplan wordt ingespeeld op de aanpassingen van de ruimtelijke omgeving voor droogte en wateroverlast. Daarnaast wordt bij de uitvoering van werkzaamheden zo duurzaam mogelijk gewerkt.

Participatie:
Bij het herinrichten van de omgeving worden inwoners betrokken. Het GWRP en de verordening liggen conform de wet Milieubeheer 6 weken ter inzage. De rapportage van bevindingen wordt ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Financiën
Dit voorstel gaat uit van de rioolheffing in de huidige vorm (eigenarenheffing). Het overzicht van de jaarlijkse uitgaven voor de planperiode vindt u in de bijlage. Deze uitgaven worden jaarlijks bij de behandeling van de begroting opnieuw vastgesteld).
De stand van de voorziening voor de planperiode is toegevoegd als bijlage. De hoogte van de voorziening is ontstaan door vertraging in het investeringsprogramma en/of uitgestelde activiteiten in de afgelopen jaren.
Een overzicht van de jaarlijkse investeringen in de planperiode is bijgevoegd als bijlage. Om kostendekkend te blijven is het noodzakelijk dat de rioolheffing de planperiode 2022-2026 2% per jaar stijgt (exclusief inflatiecorrectie). De komende jaren wordt de voorziening ingezet om de stijging van de rioolheffing te beperken.

Tijdpad
30 augustus 2021 Informatiebijeenkomst gemeenteraad
21 september 2021 Vaststellen door college
13 oktober 2021 Oordeelsvorming gemeenteraad
27 oktober 2021 Besluitvorming gemeenteraad
28 oktober 2021 Ter inzage legging
20 december 2021 Vaststellen rapport van bevindingen door college
januari 2022 Vaststellen rapport van bevindingen door raad
1 januari 2022 Inwerkingtreding met terugwerkende kracht

Nadere onderbouwing
Voor de berekening van de rioolheffing is het belangrijk dat deze voor de behandeling van de begroting wordt vastgesteld.
Wij stellen u voor het GWRP en de Verordening afvoer hemel- en grondwater vast te stellen en deze per 1 januari 2022 in te laten gaan.
Vanuit de Wet milieubeheer moeten de Verordening afvoer hemel- en grondwater 6 weken ter inzage liggen om vastgesteld te worden. Daarna wordt een rapport van bevindingen opgesteld en wordt deze definitief vastgesteld.
De verordening treedt met terugwerkende kracht in werking. In 2022 moet een nieuwe verordening Riool- en Waterzorgheffing worden vastgesteld. De wijzigingen daarin hebben vooral te maken met de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken. Van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt, daarom worden in de nieuwe situatie zoveel mogelijk percelen in de heffing betrokken.

Ter inzage liggende stukken
1. Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan
2. Verordening afvoer hemel- en grondwater
3. Inspraakbesluit
4. Jaarlijkse investeringen
5. Meerjarenoverzicht GWRP
6. Voorziening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld,
Klaas Smid, burgemeester Marinus van der Wal, directeur – secretaris

GEMEENTE **NOORDENVELD**

No: 5.7/27102021
Onderwerp: Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan gemeente Noordenveld 2022-2026

De Raad van de gemeente Noordenveld,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van: 17 september 2021;

gelet op de bepalingen van de Wet milieubeheer artikel 4.22,

BESLUIT

1. Het voornemen uitspreken om te komen tot een gemeentelijk Water- en Rioleringsplan gemeente Noordenveld 2022-2026 inclusief de meerjarenbegroting vaststellen waarbij het daadwerkelijk beschikbare budget jaarlijks wordt vastgesteld
2. Het bedrag voor 2022 vaststellen op € 4.293.724 onder voorbehoud van goedkeuring van de gemeentebegroting
3. Instemmen met het toerekenen van 50% van de kosten voor straatreiniging aan de rioolheffing
4. Het voornemen uitspreken om te komen tot een Verordening afvoer hemelwater en grondwater
5. Te besluiten om op beide voornemens de wettelijk voorgeschreven inspraak te voeren en ten behoeve daarvan bijgaand inspraakbesluit vast te stellen (bijlage)

Roden, 27 oktober 2021

De Raad van de gemeente Noordenveld,

H. Huttinga, griffier K. Smid, voorzitter